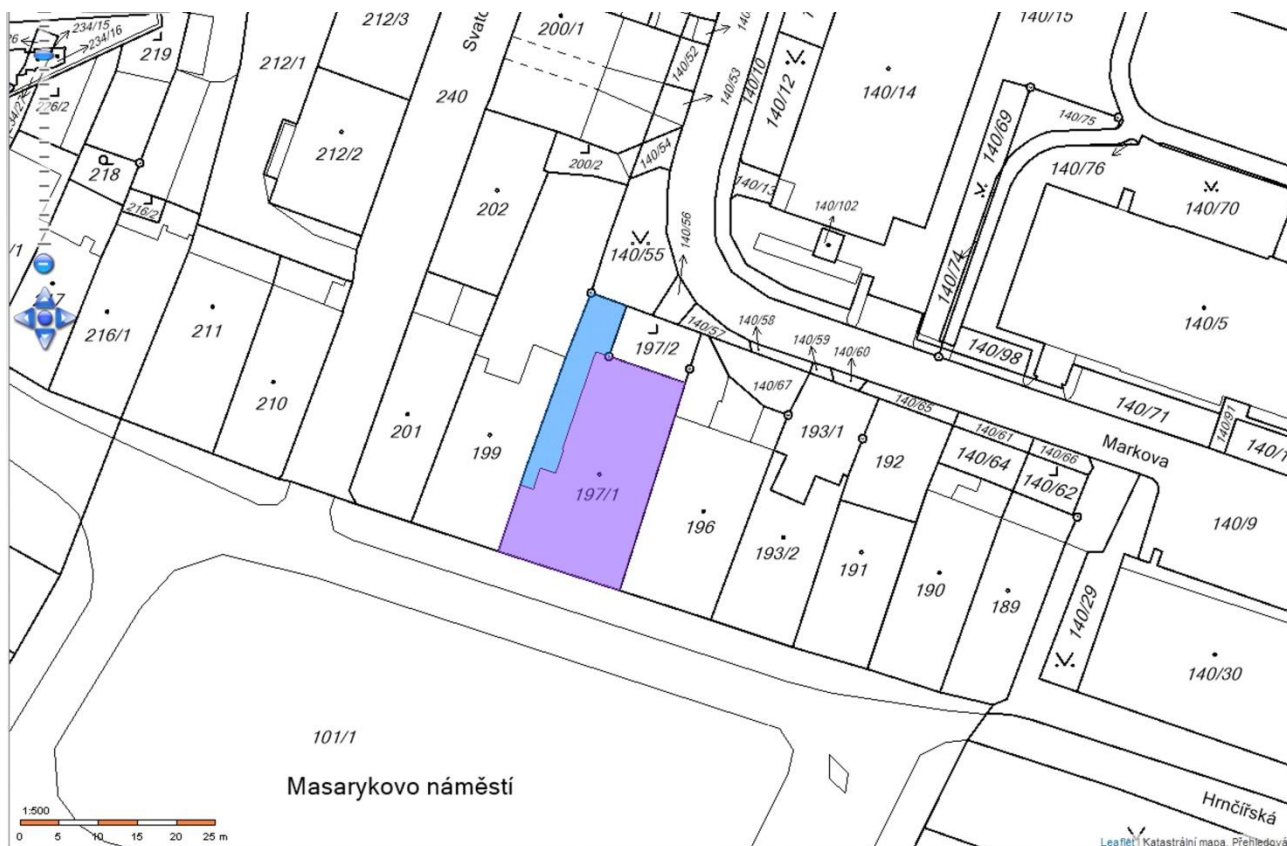

TITULNÍ LIST

Věc: standardní stavebněhistorický průzkum
Městského domu čp 35 v Karviné - Fryštátě

Místo: Moravskoslezský kraj, dříve okres Karviná, Karviná - Fryštát
k. ú. Fryštát, parc. č. 197/1, čp. 35
Masarykovo náměstí č. or. 18, 733 24 Karviná

Stupeň ochrany: objekt není samostatně zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek ČR
Je součástí památkové zóny - území 1000084592 - Karviná

Objednatel: Magistrát města Karviné
Sídlo: Fryštátská 72/1, 733 24 Karviná
Zastoupený: ing. Janem Wolfem, primátorem

Zhotovitel: Mgr. Lucie Augustinková, Ph.D.
gen. Píky 2917/19
Ostrava – Moravská Ostrava 702 00

metis@centrum.cz
737 97 68 84

Autoři: Mgr. Lucie Augustinková, Ph.D.
PhDr. Dana Kouřilová
PaeDr. Květoslava Míčková (participace na archivní rešerši)

SHP bylo zpracováno v srpnu až říjnu 2018.

OBSAH

I. ÚVOD	3
II. ANOTACE	4
III. HISTORICKÝ/ARCHIVNÍ PRŮZKUM	5
IV. POPIS	20
V. DOPLŇUJÍCÍ PRŮZKUMY	26
VI. STAVEBNÍ HISTORIE	27
VII. HODNOCENÍ	30
VIII. NÁMĚTY PRO POTŘEBY PAMÁTKOVÉ PÉČE	31
IX. NÁMĚTY NA DALŠÍ PRŮZKUMY	34
X. HISTORICKÁ DOKUMENTACE	35
XI. DOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU	39
XII. GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU	43

I. ÚVOD

Stavebně historický průzkum **městského domu čp. 35 v Karviné - Fryštátě** vznikl na objednávku Statutárního města Karviná jako podklad pro opravu objektu po dlouholeté neúdržbě a případně zřízení expozice v interiéru.

Dům se vyvinul z rané novověkého tzv. **velkoměšťanského domu**, tj. objektu se širokými právy várky a šenku. Ve 20. století pak už převažovalo využití obchodní.

Poznání dějin domu komplikovalo několik faktorů, především zúžená pramenná základna po velkých požárech města (největší novodobý v roce 1823) a rovněž opakované přečíslování a z toho plynoucí číselný zmatek v označování domů.

Jak se ukázalo, novodobé ikonografické prameny jsou dochovány ve větším počtu a relativně dobře ilustrují stavební vývoj domu i urbanistické proměny náměstí.

Současně se zpracováním stavebně historického průzkumu probíhaly další předprojektové a projekční práce. Byl zpracován statický posudek a zpracován projekt využití. Z prací souvisejících s SHP byly odebrány vzorky pro dendrochronologické datování krovu.

Všechny prostory dochované stavby byly v době zpracovávání SHP přístupné. U zatopeného suterénu zajistil vlastník objektu vyčerpání vody, aby mohly být sklepy zdokumentovány.

Při práci byla uplatněna současná metodika pro stavebně historický průzkum¹ vydaná NPÚ v Praze v roce 2015, nálezové situace jsou dokumentovány v souladu s metodikou pro operativní dokumentaci historických staveb.²

Pro vyhodnocení stavebního vývoje bylo použito zaměření domu od firmy Kania a.s. z roku 2018.

V průběhu provádění SHP byla pořizována rozsáhlá fotodokumentace zhotovená digitální cestou uložená ve formátu JPG.

Poděkování za laskavou pomoc při zpracovávání stavebně historického průzkumu náleží celé řadě lidí. Pracovníci SOkA Karviná pomohli zorientovat se v dochovaném materiálu k dějinám domu, zvláštní dík tady patří Mgr. Pavlu Kufovi. Poděkování za výbornou spolupráci náleží rovněž pracovníkům IC v Karviné. Poděkování za poskytnutí pramenů a doplnění informací k pramennému materiálu náleží pracovníkům muzea v Českém Těšíně, Mgr. Libuši Kolkové, panu Rudolfu Hrubému a ing. Robertu Rotterovi z Karviné.

Závěry standardního SHP poskytují jako monografický materiál o stavebním vývoji budovy majitelům náměty pro další nakládání s objektem a péči o něj a slouží ke zvětšení povědomí o této historické stavbě.

Práce je duševním vlastnictvím autorů. Výsledky stavebně historického průzkumu slouží jako podklad pro stavební obnovu budovy. Autorská práva k publikaci si ponechávají autoři stavebně historického průzkumu. Investor není oprávněn výsledky průzkumu sám publikovat ani poskytnout k opublikování třetí osobě.

¹ Beránek, J. - Macek, P. (edd.) : Metodika stavebněhistorického průzkumu. Praha 2015.

² Bláha, J. – Jesenský, V. – Macek, P. – Razím, V. – Sommer, J. - Veselý, J.: Operativní průzkum a dokumentace historických staveb. Praha 2005.

II. ANOTACE

U nejstarších dochovaných konstrukcí domu čp. 35 lze předpokládat **renesanční původ**, časově zařaditelný nejspíš do doby po požáru města v roce 1511. K renesančním konstrukcím sledovaného domu náleží nejspíš obvodové zdi suterénu 073 a 074.

Z **barokní doby** pochází nejspíš podstatná část obvodových zdí přízemí a patra, a také zaklenutí suterénu valenými klenbami z cihel, které jsou evidentně vloženy do starších prostor.

Nejstarším jménem známým majitelem domu s dnešním číslem 35, kterého se podařilo identifikovat jménem, je Josef Deuertl. Josef Deuertl zdědil dům v roce 1817.

V **klasicistním období**, nejspíš mezi požárem města v roce 1823 a vnikem mapy stabilního katastru v roce 1836, byl dům protažen přístavbou na severovýchodní straně, a patrně tehdy byla rovněž zaklenuta podélná chodba.

V roce **1839** koupili dům **Samuel** a **Eva Axtmenn**, předkové **Gustava Atmanna**, který v domě v letech **1889 – 1907** provozoval **tiskařskou dílnu**. Gustav Atmann nechal na domě v letech 1891 / 92 postavit nový krov.

V roce 1907 koupili dům **Leo** a **Leonora Rosenberg**. Pro ně zpracoval v roce 1909 místní stavitel Franz Czempiel projekt rozšíření domu na západní straně do prostoru úzké uličky, která do té doby dělila dům čp. 34 a 35. Rosenbergovi pak v patře bydleli a v přízemí provozovali obchodní dům

Od roku **1938** byla v domě prodejna obuvi Baťa, pod touto značkou patrně do roku 1948. Obchod s obuví zůstal v domě i nadále. Pro Baťovu prodejnu byly vybořeny některé příčky v přízemí, aby byla získána větší prodejní plocha. K odstranění příček došlo i v patře kvůli zřízení skladů.

III. HISTORICKÝ/ARCHIVNÍ PRŮZKUM

MĚSTO KARVINÁ

Při vnímání sídelního útvaru Karviná, včetně jeho pojmenování, je třeba si uvědomit, že jeho historickými kořeny byl **Fryštát**, dnes součást města Karviná, který je nutno chápat jako legitimní základ dnešní městské aglomerace, složené z několika historických obcí a osad. *Karvinná* – psaná se dvěma N - byla pouze vsí západně od města Fryštátu, později nazývanou Karviná-Doly, následně již pouze Doly, a téměř zanikla následkem důlní činnosti. Teprve v minulém století došlo v souvislosti s intenzivní těžbou uhlí ke zvratu a dominanci v regionu převzala Karviná, jejíž název se od roku 1944 a opakovaně 1948 stal pojmenováním města, které vstřebalo okolní obce, a to včetně historicky původního města Fryštátu, označovaného poté jako Karviná – město či od roku 1971 Karviná I – Fryštát; od roku 1975 se opět používá pojmenování Fryštát.

Fryštát byl založen v průběhu 13. století za vlády Piastovců.³ Městu zřejmě předcházela trhovářská ves Čula na místě dnešní vsi Staré Město. První zmínka o městském sídelním útvaru **Frienstad** je pak uvedena k roku **1305** v listu těšínského arcikněze, kde figuruje v seznamu míst a vsí, povinných placením desátků vratislavskému biskupství.⁴

Fryštát **vznikl jako lokační město** a územně náležel k Těšínskému knížectví - byl označován jako druhé město knížectví, po sídelním městě Těšíně. Roku **1327** se v pozmeněné transkripci uvádí jako *Freyenstat*, a to v listině z 18. února daného roku v níž těšínský vévoda Kazimír vyznává, že je knížetem a manem českého a polského krále Jana Lucemburského, od něhož přijal v léno zemi těšínskou.⁵ K roku **1376** se pak značí jako *oppidi Freinstad*.⁶ Vzhledem ke strategicky výhodné poloze na obchodní cestě z Uher do Pobaltí zde vzniklo významné středisko obchodu a řemesel. Mimoto Fryštát zajišťoval severní hranici Těšínska po spojnici Olše – Visla.

V 15. století po husitských válkách bylo toto zboží, pojmenované jako *Friedenstad*, věnem kněžny Ofky, po níž dědil roku **1447** těšínský kníže Bolek II., dále pak v letech **1452-1490** vdova Anna. K roku **1450** se uvádí *castrum Fristat* a **1473** *civitati Friczstat*. Byla to **epocha hospodářského rozmachu**, podníceného udělením privilegií: roku **1447** kníže Bolek II. Fryštátu přiznal městské právo odúmrťe a právo mílové, v roce **1473** Vladislav II. Jagellonský udělil Fryštátu právo pořádat dva výroční trhy.⁷ Fryštát vzkvétal, **formoval se základní urbanistický koncept zástavby, která však byla převážně dřevěná**, protože to byl nejdostupnější stavební materiál, který všude kolem poskytovaly okolní lesy. Dřevěný byl i knížecí zámek a radnice.⁸ **Při velkých požárech pak proto vždy lehlo téměř celé město.**

³ BAYER, J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s. 21.

⁴ PLÁČKOVI Magda a Vilém, První písemné zmínky o území dnešní Karviné, Karviná Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města, MěstNV v Karviné, 1968, s. 29.

⁵ PLÁČKOVI Magda a Vilém, První písemné zmínky o území dnešní Karviné, Karviná Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města, MěstNV v Karviné, 1968, s. 30.

⁶ KUČA Karel, Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 821.

⁷ KUČA, Karel, Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 823

⁸ BENATZKY Jindřich, Významné stavební památky v Karviné I – Fryštátě, Karviná Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města, MěstNV v Karviné, 1968, s. 290.

Tak tomu bylo i v roce 1511, kdy 15. dubna ve 3 hodiny v noci vypukl od topeniště požár, který zachvátil a zničil nejen hrad těšínských Piastovců a farní kostel, ale i mnoho domů.⁹ To následně podnítilo další rozvoj města; důležitým milníkem bylo zvýšení bezpečnosti lokality povolením opevnit město hradbami, které Fryštátu potvrdil v roce **1525** těšínský kníže Kazimír II.¹⁰

16. století se do života města výrazně promítlo reformačním náboženským hnutím ve smyslu nařízení o jediném vyznání evangelické víry; pouze evangelíci mohli zastávat úřad nebo se vyučit řemeslu; dokladem toho je např. privilegium udělené Janem Ignácem Cikánem ze Slupska roku 1592 pekařskému cechu, aby do cechu byli přijímáni pouze luteráni.¹¹ Bylo to však opět období hospodářského rozkvětu, podpořené udělením práva várečného se stanovením počtu **várečných domů** na **82** knížetem Václavem III. Adamem v roce **1560**; současně dal těšínský kníže městu vinný šenk a znovu potvrdil právo mílové i odúmrtí. Roku **1572** pak kupuje celé panství Václav Cikán ze Slupska.¹²

17. století - období třicetileté války znamenalo pro město a jeho obyvatele dobu těžkých válečných útrap, epidemií a drancování. **V letech 1611, 1622 a 1647 bylo město obsazeno Švédy. 29. ledna 1617 v 15 hodin odpoledne vypukl navíc další požár, a to v domě Daniela Bohatsche; oheň se šířil rychle a s výjimkami několika domů lehlo celé město popelem.**¹³ Další ránu znamenal **mor v roce 1623**, který si vyžádal 1 400 mrtvých, a město se téměř vyliidnilo. Možná také z tohoto důvodu, že se Fryštát proměnil z prosperujícího útvaru na zdevastované, lidmi téměř opuštěné místo, zastavili Cikánové ze Slupska hned následující rok **1624** Fryštát včetně Starého Města, Koukolné a Závady Petru Konieckému z Emdenu; statek však již vyplacen nebyl a roku **1637** byl prodán v dražbě Karlu Zdeňkovi Žampachovi z Potštejna a jeho choti Johance Eusebii Haugvicové z Biskupic; ti jej drželi do roku **1638**, v roce **1639** se již uvádí Jindřich Václav, kníže minstrberský. Nájezdy Turků v roce **1683** znamenaly další škody, a to včetně **poboření hradeb.**¹⁴

Od roku **1650** téměř sto let - až do roku **1749**, a přes tragedii v roce 1719, kdy se uvádí úmrtí čtyř členů rodu,¹⁵ hospodaří na panství **Gašínští z Gašína**, počínaje Melicharem Ferdianem (1650-1656), a konče Karlem Ludvíkem, po němž přechází panství do rukou Josefa Baltazara Vlčka. K roku **1700** se město zaznamenává jako *ex civitate Freystadt*. Již tehdy se **zformovalo kolem náměstí a kostela jakési „historické“ jádro**. V letech **1721-1728 bylo ve městě 200 domů, z toho 85 v centru**, přičemž většina z nich - **78 domů, měla právo vinného výčepu**. Největší koncentrace domů s tímto právem byla historicky vždy v „trhovém“ prostoru, tedy po obvodu náměstí. Město již disponovalo také odpovídajícím vybavením, co se týče služeb – bylo tady 45 krámů, z toho 10 chlebných lávek, 12 lávek masných, 21 ševcovských lávek a 2 perníkářské krámy. V tomto období

⁹ BAYER, J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s. 78, 79.

¹⁰ Hradby včetně obou bran – Dolní (Ostravské) i Horní (Těšínské) byly zbořeny před r. 1836, jak lze soudit podle toho, že na mapě stabilního katastru z téhož roku již vyneseny nejsou. Je pravděpodobné, že byly odstraňovány postupně při obnově zástavby po velkém požáru v roce 1823.

¹¹ Kuča Karel, Města a něstečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 823.

¹² Kuča Karel, Města a něstečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 825.

¹³ BENATZKY Jindřich, Významné stavební památky v Karvině I – Fryštátě, Karviná Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města, MěstNV v Karvině, 1968, s. 290. BAYER J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s. 79.

¹⁴ BAYER, J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s. 74.

¹⁵ Jiří Adam, Ferdinand, Ota i Jan Rudolf.

přispívá prosperitě města také plátenictví, které se pak zdárně vyvíjí i v 19. století, kdy se k němu přidává ještě koželužský průmysl.¹⁶

V rozmezí let **1749 – 1766** drží Fryštát hrabě Mikuláš Taaffe z Carlingfordu, příslušník rodu, pocházejícího z Irska, poté do roku 1784 snacha Marie Brigita Chotková, znovu provdaná za Emanuela z Canalu a následně syn Rudolf Taaffe. **Statistický údaj počtu domů v letech 1746-1747** sice registruje mírné zvýšení na **210**, ale poměrně velká část je uváděna jako **poustky – v centru města ze 114 objektů téměř třetina – 36 domů**; podobná byla situace na předměstí. Tyto údaje nesvědčí o prosperitě města, přestože mu Marie Terezie udělila v roce 1750 další 2 trhy na vlnu a František II. přidal v roce 1804 ještě 5. výroční trh.¹⁷ Potvrzují ale historicky doložená fakta, že úlohu hlavního iniciátora a centra povstaleckých bouří, ve které vyústilo sociální napětí v tomto teritoriu, převzal Fryštát s okolím – konkrétně Starým Městem, Koukolnou a Zavadou. Tento stav přetrvával až do šedesátých let 18. století a **Fryštát prochází epochou úpadku, až se dostává na úroveň provinčního městečka, k němuž jistě přispěl i další požár.**

Zámek i město se opět ocitly v plamenech 13. září 1781.¹⁸ Požár vypukl ve 13 hodin v domě měšťana Johanna Lischka a rozšířil se na kostel, faru a okolní objekty. Jeho rozsah musel být značný, **řada domů nebyla již obnovena. Poslední velký požár město zachvátil 5. dubna 1823**; vypukl v 11 hodin dopoledne v dílně kloboučníka a měšťana Johanna Christiana v Rathausgasse. Oheň **strávil tři strany náměstí**, celou Zámeckou ulici (*Gasse von Schlosse*) až k Horní – Těšínské bráně, Radniční a Hrnčířskou ulici (*Rathausgasse, Töpfergasse*), Hřbitovní ulici (*Begräbnisgasse*) i kostel sv. Marka, Požáru zůstaly ušetřeny pouze domy na náměstí na straně Pivovarské (*Bräuhaugasse*) a Mlýnské ulice (*Mühlgasse*), to znamená západní fronta domů, Dolní předměstí a část Horního předměstí.¹⁹ Rozsah požáru zachycuje mapa, připojená k českému překladu Bayerových pamětihodností města Fryštátu.²⁰ **Po požáru zákonitě musela nastat fáze obnovy města.**

Posledními šlechtickými majiteli panství byli **od roku 1792 Larisch-Mönnichové**,²¹ za nichž také došlo k dynamickému rozvoji lokality v důsledku masivní těžby černého uhlí.²² Skokově také narůstá počet domů - k roku 1845 se **ve Fryštátě uvádí celkem 281 domů a k roku 1869 dokonce 321 domů**. Tento trend pokračoval i ve 20. století, jak dokládá statistika: **1900 – 369 domů, 1910 – 518 domů, 1930 - 865 domů**; do tohoto údaje se ale započítávaly i staronová a nová předměstí. V průběhu 19. století se postupně ustaluje název města: k **1836** se uvádí ještě *Freystadt* s osadami - **1849 Freistadt Stadt** s osadami - **1869** již *Fryštat* - **1880** *Frištát* - **1890** *Fryštat*; od následujícího století se již používá pouze označení *Fryštát*.

¹⁶ Kuča Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Nakladatelství Libri, Praha 1997, 821, 826.

¹⁷ Kuča Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 823.

¹⁸ Bayer, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 79, 117.

¹⁹ Bayer, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 79.

²⁰ <http://www.archives.cz/web/soka/karvina/projekt/resources/karvina/hruby/bayer/bayer103.htm>

²¹ Jmenovitě až do roku 1820 Jan Josef Larisch-Mönnich, poté do roku 1859 Jindřich Larisch – Mönnich, dále Jan (do r. 1884), Jindřich (do r. 1923) a nakonec dor. 1945, kdy došlo ke konfiskaci majetku na základě Benešových dekretů, opět Jan.

²² První nálezy uhlí jsou tady zaznamenány již v r. 1776, tj. 13 let po objevu uhlí ve Slezské Ostravě.

Rozpad Rakousko-Uherska a vznik Československa s sebou přinesl řadu změn. Část majetku Larisch-Mönnichů se ocitla na území Polska, půda rodu se nevyhnula první pozemkové reformě a rodové pozemky se zmenšily na polovinu. Všechny ekonomicky důležité podniky ale Larischům zůstaly, včetně několika dolů. Mezi lety 1918–1920 probíhal **mezi** nově vzniklými státy **Československem a Polskem spor** vítězných mocností **o Těšínsko**, který vyústil v roce **1920 rozdělením arbitráží**. Území Karviné připadlo Československu a v roce **1923** byla původní **Karvinná** – jak se psalo až do roku 1920, **povýšena** vládním rozhodnutím **na město**. Za 2. světové války, kdy bylo toto území jako převážně německy mluvící – 70% obyvatel se hlásilo k německé národnosti - přičleněno k Německu, došlo v roce 1944 ke sloučení Fryštátu a obcí Starého Města, Ráje a Darkova do jednoho územního celku pod názvem **Karwin-Freistadt**.

Po osvobození hned v roce **1946** byl tento útvar základem současné podoby **města**, vzniklého **spojením** několika samostatných obcí v jeden územně správní celek pojmenovaný Karviná. Toto souměstí se skládalo z **Fryštátu**, hornického původního města **Karvinné** a obcí **Ráj, Staré Město a Koupele Darkov**.

Dnešní **Fryštát je tedy historickým centrem Karviné**. Tady je v prostoru náměstí soustředěna většina památek, solitérů jako je kostel Povýšení svatého Kříže – farní kostel s gotickým jádrem z počátku 14. století, zámek s kořeny v renesanci, přestavěný po požáru roku 1781, či empírová radnice s renesanční věží z konce 16. století, anebo litinová kašna – historizující práce vídeňské provenience z roku 1900.

Podstatnou součástí památkového fondu jsou **měšťanské domy** na dnešním Masarykově náměstí, ať již jsou evidovány jako nemovité kulturní památky, anebo se na ně vztahuje plošná ochrana v rámci urbanistického kontextu prostoru. **Městská památková zóna byla vyhlášena v roce 1992**, v následujícím roce bylo prohlášeno ochranné pásmo Městské památkové zóny.²³

V historické dispozici města v podobě oválu, seříznutého na západní straně rovnou hranou, dominuje hlavní komunikační směr od severozápadu k jihovýchodu. Z hlediska půdorysné kompozice je Fryštát zajímavý poněkud upraveným typicky slezským schématem, kdy se hlavní tranzitní cesta uvnitř východní rovinné části města vřetenovitě rozděluje do dvou souběžných ulic, mezi nimiž se rozkládá protáhlé obdélné náměstí. Západní polovinu města ohraničuje strmá hrana ostrožny mezi Pivovarskou a Mlýnskou ulicí.

²³ Prohlášení **území historického jádra Karviné** za MPZ bylo provedeno **10. 9. 1992 vyhláškou ministerstva kultury České republiky č. 476/1992**. Vymezení MPZ Hranice památkové zóny začíná na severu vnější hranici v ulici Karola Šliwky parc. č. 3997, pokračuje po vnější hranici v ulici Lázeňské parc.č. 2391, prochází osou stružky Mlýnka parc.č. 1297, pokračuje po místní komunikaci okraje parku parc.č. 6 až po most Sokolovských hrdinů přes řeku Olši parc.č. 2410/1, dále po vnějším okraji železniční tratě Bohumín - Český Těšín po severní hranici parku Boženy Němcové parc.č. 3981/1, dále prochází kolmo na ul. Husovu po hranici ulice Mlýnské parc.č. 498 k parc.č. 3997, kde se hranice uzavírá. Ochranné pásmo MPZ bylo vydáno rozhodnutím Magistrátu města Karviné ze dne 1. 9. 1993 v tomto vymezení: Vnější **hranice ochranného pásma centra Karviná-Fryštát** začíná ze severní strany pozemků parc. č. 4032, 4033, 4034 až 4065 (ul. Ostravská - tř. 17. listopadu v průběhu od mimoúrovňové křižovatky s dráhou až po Vydmuchov). Východní ohraničení pokračuje vnější hranicí parc. č. 457/7, 1337, 4006/6 (ul. Vydmuchov), 1297 (Stružka - Mlýnka), přes místní komunikaci okraje parku parc. č. 6 až po most Sokolovských hrdinů přes řeku Olši parc.č. 2410/1. Dále po jižním břehu řeky Olše, po vnějším okraji železniční tratě Bohumín - Český Těšín parc. č. 4036, 2441 a 4040 až po vnitřní křížení této dráhy s ulicí Ostravskou, kde se hranice uzavírá.

NÁMĚSTÍ VE FRYŠTÁTĚ

Hlavní náměstí ve Fryštátě může pocházet do doby lokace města s jistými prostorovými korekcemi. Tvar náměstí v podobě písmene L pochází pravděpodobně z doby urbanistických úprav po požáru v roce 1781, kdy byly zdemolovány 3 vyhořelé domy severně od zámku,²⁴ a jejich odstraněním se tak otevřel průhled na zámecké průčelí.

Název náměstí se proměňoval. Na historických mapách a pohlednicích z 19. a počátku 20. století je označováno jako **Náměstí** i v jeho dalších jazykových variantách *Ring* či *Rynek*. Ve 30. letech 20. století se objevuje označení **Masarykovo náměstí**. V letech 1938 – 39 je to *Plac Marsz. J. Pilsudskiego*.²⁵ Za 2a světové války se jmenovalo *Adolf Hitler Platz*.²⁶ V roce **1970** to bylo **Náměstí 9. května**.²⁷

V posledním století se rovněž proměňovala rovněž severovýchodní fronta domů, jejíž součástí je i sledovaný objekt. V 19. století byla severovýchodní fronta domů přerušena pouze **úzkou neoznačenou uličkou** mezi sledovaným objektem čp. 34 a sousedním domem s dnešním čp. 35. Tato ulička zanikla v roce **1909**, kdy ji pohltilo stavební rozšíření domu čp. 35. Ve 2. desetiletí 20. století byl zbořen druhý dům západně od sledovaného objektu čp. 34 a náměstí tak bylo zpřístupněno severojižně vedenou **ulicí Svatováclavská**.

DŮM ČP. 35 VE FRYŠTÁTĚ

Dům s dnešním **číslem popisným 35** leží na Masarykově náměstí ve Fryštátě. Při zpracovávání archivní rešerše se vyskytly problémy s jeho identifikací, neboť město Fryštát bylo opakovaně **přečíslováno** (v roce **1910** a **1937**, v roce **1958** pozemky)²⁸ a změny čísel nejsou dostatečně doloženy dochovanými popsány mapami. Nakolik platné je číslování stabilního

²⁴ Bayer, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 116-123. Kufa Pavel, Letní sídlo Larisch – Mönnichů ve Fryštátě. Těšínský muzejní sborník VI, 2018, s. 275.

²⁵ Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice. 1938 – 39. Kopie ze sbírky Libuše Kolkové.

²⁶ Fryštát, severovýchodní fronta, pohlednice, 1939 – 45. Soukromá sbírka Roberta Rottera.

²⁷ Návrh na umístění tržiště v Karvině 1, situační plán, 1970. SMK.

²⁸ KÚ pro Moravu a Slezsko, KP Karviná.

katastru z roku 1836²⁹ a katastrální mapy z roku 1904,³⁰ kdy je sledovaný dům označen jako 37, není jasné a průkazné.

Gruntovní kniha města Fryštátu³¹ je vybavena rovněž **přehledem majitelů**, podle něhož byl nejstarším jménem známým vlastníkem sledovaného domu **Josef Deuertl**.

Haus N. 33

Katastrsitzze: 14/11, 329, 333, 331 332

Deuertl Joseph, Erbschaft, II 95,96,97, Garten 105 Klafter, Bier – und Weinschenk, Grossbürgerhaus, Grundsteuerausmaass, Acker 18 Joch, 608 Klafter, Letzter Grundbücherlicher Werth: 2870 Fl.

Deuertl Joseph, Eigentum, Urkunde N. III, 193 et 194, Werth 4015 Fl. (?)

Samuel u. Ewa Axtmann, Katastrsitzze 329, 330, 331, 332, Kauf N. 5, 79, 80, 81, Weth: 3700 Fl.

Acker, Gasse zwischen der Häuser 32 u. 33

Samuel Axtmann, Haus und Acker, 845, N. VII, Werth: 1850 Fl.

21. Juli 1857, Mathilda Axtmann, das Miteigentumrecht af das Grossbürgerhaus N. 33, Garten N. 14, und Acker N. 329, 330, 331 u. 332 auf Grund der Erklärung des Samuel Batzmann (?), Ad. 15. Juli 1857, eingetragen 12. Januar 1865

Das Eigentumsrecht auf das Eigentum, 23. August 1863, auf das Haus N. 33, den Garten N. 14, Acker N. 329, 330, 331, 332, samt Scheuer, Vertrag von 24. October 1864: vier Tausend Sechs Hundert vierzig... Gulden

11. 1. 1817 bylo vypořádáno dědictví, jehož předmětem byl rovněž dům čp. 33 (dnešní čp. 35), označený jako **velkoměšťanský s právem pivního a vinného šenku**.³²

Der derselbe lauts Protokoll vom 10. April 1815, mit ..Mutteranteilung, nun vereheligten Schubert, und ...Erbsetzung von 11. Jänner Z. 10, und mit Schwester Marianna, vereheligten....aufgenommenen Protokolls:

Hinsichtlich der Erbbetrags gänzlich erbegenzlichen und wann nur im Stande ist, infolge des diesfälligen Testaments von 25. Januari 1799 und von 5. Juli 1799 geschlagenen Verlassabhandlung:

- a) *das in der Stadt N. 33 liegende **Bier – und Weinschenksberechtigzte Grossbürgerhaus** samt dem – vom verstorbenen Bürgermeisters Hernn..Vetrag Herrn Joseph Deuertl verkauftenen Garten in der Ober Vorstadt Scheuer gegen Bezahlung abgetretenen, das Kleinbürgerhaus*

²⁹ Císařský otisk stabilního katastru, 1836. ÚAZK Praha.

³⁰ Katastrální mapa Fryštátu, 1904. SOKA Karviná.

³¹ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Gruntovní kniha pro město Fryštát, 1832 – 1878, neinventarizováno, sig. G 399, fol. 238.

³² SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, N. II, 1825 – 1828, neinventarizováno, sig. G 404, fol. 95, 96, 97

- b) das Feld in der Ober Vorstadt
- c) das sub N. 109 liegende Kleinbürgerhaus
- d)
- e) der Garten...

Seiner Frau Mutter, nun vereheligten Schubert, in dem Protokoll vom 11. Jänner abgetretenes gemäss Kleinbürgerhaus N. 109...

(Aus dem.....rath der Stadt Freistadt 11. January 1817)

Joseph Deuertl, Elemantwortungurkunde hinsichtlich der witwelichen Nachlassen...) + podpisy radních

Dne 3. 8. 1826³³

*Vom Magistrate der Stadt Freistadt im k. k. Teschner Kreise wird hiemit den **Herrn Joseph Deuertl** die in Folge Protokoll von 11. Juli 1826 zeither den Häusern N. 32 x 33 der Stadt gelegene Gasse, und den Meistboth pr. 40 Fr, 15 Kr., schreibe Vierzig Gulden, 15 Kr., in k. k. öster. Zwanzigern, welche der Herr Erkäufer in die hiesige Comunkassa baar abführte und daher hinüber quittiert wird, als Eigentum zur Schaltung und Wartung eingeantwortet und grundbücherlich zugeschrieben.*

Urkund dessen nachstehende Amtsfertigung

Magistrat Freistadt den 3. August 1826

Lihotzky Syndikus

Joseph.....Rath

23. 7. 1839 je datována kvittance, kdy **Joseph Deuertl složil 500 zlatých** konvenční měny Samuelovi a Ewě Axtmann za dům č. 33 s polnostmi ve Fryštátě.³⁴
Vorstehende Quittung ist in Instrumentarbuch N. V., pag. 679 und 680 eingetragen und zur Wirkung der Löschung, laut Stadtschluss von 26. Juli Z. 313 im Grundbuch N. I, pag. 33 intabuliert.

Fr. Leger.

Quittung

*Über 500 Fr. Cmz, schreibe Fünf Hundert Gulden in Conv. Mze, welche ich Endes gefertigter **Joseph Deuertl** von denen Eh. **Samuel und Ewa Axtmannischen Eheleuten** als den, von mir an selbe verkauften **Hause sub N. 33 samt trennbaren Ackern in Freistadt** für mich haftenden*

³³ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát III, 1828 – 1832, neinventarizováno, sig. G 405, fol. 193, 194

³⁴ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, neinventarizováno, Kniha listin V, 1836 – 1840 sig. G 407, fol. 680, 681.

Kaufschillingsrest samt Interessen dergestalt richtig und baar hiemit empfangen zu haben, bestätige, dass ich nun im Ganze über meine gehabte Kaufschillingsforderung befriedigt bin, daher ich auch in die grundbücherliche Intabulat dieser Quittung auf den in abgenannten Realitäten für mich haftenden behufs der Löschung willige. Urkund dessen meine und zweier erbetenen Zeugen Namensfertigung.

Troppau am 23. Juli 1839

Jos. Deuertl

Julius Pittner, m. p. als Zeuge

Gottfried Lux, m. p., als Zeuge

9. 1. 1845 bylo vypořádáno jmění po zemřelé Ewě Axtmann, včetně společného majetku se svým mužem Samuelem dům č. 33 (dnešní čp. 35) a další nemovitosti.³⁵

*Von dem Magistrate der Stadt Freistadt im k. k. Antheile Schlesiens als der Abhandlungsinstanz, nach der hiesigen **Bürgergattin Eva Axtmann wird gemäss Vergleich 9. Jänner 1845 dem nachgelassenen Ehegatten Samuel Axtmann das Miteigenthum der Eva Axtmann in das Haus sub N. 33** samt Garten sub N. 14/110 und in dem Acker sub N. 329, 330, 331 und 332 in grundbücherlichen Werth pr. 1850, schreibe Ein Tausend Achthundert und fünfzig Gulden Conventionsmünze unter nachstehenden Bedingungen in das volle Eigenthum hiemit eingeantwortet dass*

- 1. Samuel Axtmann die inventierten und sonstigen Nachlassschulden der Eva Axtmann bezahlen ausser der inventierten Nachlassschulden wie Herrn Johann Kukutsch, weil derselbe diesfalls keine (?) Forderung machen wird.*
- 2. Samuel Axtmann hat dem Herrn Johann Kukutsch, Gutsherrn in Oberkatschitz zur gänzlichen Befriedigung der Erbsansprüche nach seiner Tochter und sonstigen Forderungen an Samuel Axtmann eine auf das Grossbürgerhaus sub N. 33 samt den genannten Acker zu intabulierende Obligation in Höhe von 700 Fr. mit 5 procentiger Verziehung jährlich und ¼ jähriger Kündigung sogleich auszustellen.*
- 3. Samuel Axtmann hat jeder der erblasserschen Schwestern nämlich der Helena Farnik, Katharina Liberda, Susanna Lischka, Marianna Sikora und Anna Rutzky 100 Fr. als Erbantheil nach Ihrer Schwester Eva Axtmann hiemit allen 5 Schwestern zusammen 500 Fr. binnen ¼ Jahr vom Tage des geschlossenen Vergleichs, d. i. den 9. Jänner 1845 zu bezahlen.*

Urkund dessen nachstehende Amtsfertigung.

Freistadt den 10. Jänner 1845

Räthe: Joseph Riedel

Wenzel Ritzka

Joseph Gesier

³⁵ SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát VII, 1844- 48, neinventarizováno, sig. G 409, fol. 31.

Joseph Schalscha, Bürgermeister
Franz Leger, Synd.

Dne **5. 2. 1845** byla sepsána obligace, při níž Samuel poskytl jako jistinu velkoměšťanský dům č. 33. (dnešní čp. 35) ve Fryštátě.³⁶

Obligation

*....ich Gefertigter **Samuel Axtmann**, für meine Erben und Nachkommen, dass mir der hiesig löbliche Magistrat in der hiesigen Communcahsa angehöriges Kapital pr. 500 Fr., schreibe fünf Hundert Gulden Conv. Münze, nämlich in k.k. öster. Zwanzigkreuzerstückchen, drei Stücke auf einem Gulden, und zwanzig Gulden auf eine Mark Silber gerechnet, gegen fünf prozentige Verziehung und ¼ jährige Aufkündigung baar richtig und ohne allen Abzug verglichen hat.*

*Zur Sicherheit dieses Kapitals und der Interessen verpfände ich mein sämtliches Vermögen, ins besonders aber mein eigenthümliches **Grossbürgerhaus N. 33** der Stadt samt den Ackern sub N. 329, 330, 331 und 332 pr. 18 Joch 608 1/6 Quadrat Klafter worauf gegenwärtige Obligation auch ohne Beisage, dann auf meine Kosten intabuliert werden kann...Urkund dessen nicht nur meine, sondern auch der hiezu erbetene zwei Zeugen eigenhändige Unterschriften.*

Freistadt den 5. Februar 1845

Samuel Axtmann, m. p., Schuldner

J. Werzlitschek, m. p., Zeuge

Michael Schutz, m.p., Zeuge

Dne **1. 12. 1845** byla ve Fryštátě vydána obligace, v níž je zmiňován velkoměšťanský dům č. 33 (dnešní čp. 35) i s vedle ležící zahrádkou pod č. 14 a lány. Dlužníkem byl Samuel Axtmann³⁷

Obligation

*Zu Folge.. ist Gefertigter **Samuel Axtmann** Urkunde und bekenne für meine Erben und Nachkommen, dass mir der hierortige Stadtkassier Herr Johann Wöllersdorfer zu meiner unentbehrlichen Notdurft ein Kapital pr 300 Fr., schreibe Dreihundert Gulden Cmze, nämlich in k. k. österreich. Zwanzigkreuzerstückchen, drei Stücke auf einen Gulden...gerechnet...Zur Sicherheit diesel Kapitals und der Interessen verpfände ich mein sämtliches Vermögen, insbesondere aber mein **Grossbürgerhaus sub N. 33** samt dabei befindlichen **Gärtchen sub N. 14** und meine **Acker sub. N. 329, 330, 331 und 332**...Urkund dessen nicht nur meine, sondern der hiezu erbethene zwei Zeugen händige Unterschreiben.*

Freistadt am 1. Dezember 1845

³⁶ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát 1844 - 1848, sig. G 409, fol. 32.

³⁷ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin VII, 1844 – 1848, neinventarizováno, sig. G 409, fol. 103.

Samuel Axtmann, m.p., Schuldner

+ podpisy

J. Bayer zmiňuje **Gustava Axtmanna** jako knihvazače.³⁸

V roce **1909** vypracoval stavitel z Fryštátu **Franz Czempiel** pro Leo Reosenberga plán úpravy domu v podobě půdorysu přízemí a patra.³⁹ V prosinci 1909 vyhotovil Franz Czempiel pro stejného investora rovněž plán dalšího jednopatrového domu určeného pro severovýchodní část parcely.⁴⁰

V roce 1910 byl vyhotoven plán přístavby na zahradní parcele.

1910

Plan zu einer Schürzenfabrik für Herrn Leo Rosenberg in Freistadt, Situation: 1:1000

Stadtvorstand, Freistadt den 8. April 1910. Der Bürgermeister Hoffmann

Grundriss, 1. Stock

34 Arbeitsraum, 33 Manipulationsraum, 24 Altane, 35 Gang

Parterre Grundriss

31 Waschküche

29 Magazin

28 Zimmer

Baumeister Franz Czempiel, Freistadt öst. Schlesien

Freistadt, Dezember 1909

V roce **1910** byl pro dům Leo Rosenberga č. 33 (dnešní čp. 35) sepsán protokol, podle něhož měl dům v přízemí lokál, obchodní prostory, sklad, záchod a schody, v patře předsín, pokoj, koupelnu, záchod, pokoj, kuchyni, umývárnu, předsín, pokoj, kuchyni, záchod, schody a půdu.⁴¹

1910

Kommissions-Protokoll

Steuer-Referat k. k. Bezirkshauptmannschaft

Leo Rosenberg sub N. 33

Topographische Beschreibung

Wohnhaus ebenerdig, Geschäfts – Local, Magazin, Abort, Geschäfts-lokal, Stiege

1. Stock: Vorhaus, Vorzimmer, Zimmer, Badezimmer, Abort, Zimmer, Küche, Waschraum, Vorzimmer, Zimmer, Küche, Abort, Stiege, Boden

Hintergebäude: ebenerdig: Gang, Zimmer, Magazin, Kämmer, Waschküche, Stiege

I.Stock: Stiege, Boden

³⁸ BAYER, J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s. 90.

³⁹ Franz Czempiel, Plan zum Adaptierung des Hauses No. 33 [Ringplatz] Herren Leo Rosenberg in Freistadt gehörig, půdorys přízemí a patra, 1909. SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829, kart. 707.

⁴⁰ Franz Czempiel, Plan zu einer „Schwarzen Aufbau“ für Herren Leo Rosenberg in Freistadt, situace, pohled a půdorys přízemí a patra. SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829, kart. 707.

⁴¹ SOKA Karviná, fond Městský národní výbor Karviná (1969), neinventarizováno, karton č. 163, č.p. 33.

Ve stavebním archivu Magistrátu města Fryštát se dochovala také poměrně rozsáhlá agenda k novodobým úpravám.⁴²

Nejstarší dokumentace je z roku 1957 a nejedná se přímo o obytný dům, pouze o stavbu skladu hořlavých kapalin pro Drogerii ve dvoře objektu podle přiloženého velmi jednoduchého exteriérového zákresu 1 : 50, provedeného projekční složkou OSP v Karvině. Akce je zajímavá spíše situací, na které je **zakreslen ještě dřevník**, který byl kvůli skladu odstraněn; dnes nestojí ani sklad.

V roce 1970 byla provedena generální oprava prodejny obuvi podle projektu ing. Maršálka. V průvodní zprávě z října 1970 se uvádí, že od roku 1930, odkdy sloužila firmě Baťa, nebyly provedeny žádné podstatné stavební úpravy. Prodejna neměla sociální zázemí, lokální topení bylo označeno za nedostatečné, podlahy v různých úrovních komplikovaly provoz prodejny, která neměla vyřešený ani transport výtahu, přestože skladové prostory byly převážně v patře.

Protože investice pro opravu nebyly dostatečné, řešil projekt především přízemí, a to včetně výměny výkladců pouze pro halový prostor prodejny m.č. 1.71. Stavební úpravy dokládá kompletní plánová dokumentace; zakresleno je i hlavní průčelí a tento zákres je mimořádně hodnotný tím, že zachycuje vedle navrhované úpravy ještě také původní řešení druhého výkladce typu trezor, rozkresleného včetně detailů natolik, že může být inspirací pro rekonstrukci. Toto dobové provedení parteru dokládá i dobová ikonografie – fotografie a pohlednice.

Pokud se týče interiéru řešilo se vybudování hygienického zařízení na místě skladu v přízemí prodejny – umývárny a šatny s omyvatelnými podlahami s keramických a teracové dlaždice – tedy de facto prostor stávajícího zázemí v m.č. 1.72 – 1.78. Součástí úprav bylo odstranění oken - patrně luxferového typu; byly nahrazeny typizovanými dřevěnými okny otočná – výklopná s ocelovými mřížemi, jak jsou dochovány dodnes. Kanalizace byla napojena na městskou síť. Lokální topení nahradilo topení ústřední. Skladovací prostory v 1. patře byly s přízemím propojeny alespoň dopravníkovým pásem.

V roce 1973 došlo i na zbudování vertikálního dopravníku - výtahu; stavební část projektu zpracoval v červnu Ing Jaroslav Hanke; elektropřípojky a elektroinstalace byly řešeny samostatně. V té souvislosti došlo v **přízemí v prostoru před schodištěm k vybourání cihelné klenby chodby 1.79** v délce jednoho klenebního pole. V místě vybourané klenby se provedl železobetonový strop z betonu a ocelových nosníků. Ve 2.NP byla opravena a doplněna poškozená podlaha z teracových dlaždic. Dále citujeme: „*ve zdi podél dopravníku se vybourá v místě stávajícího okénka větší otvor pro dvoukřídlové dveře v ocelové zárubni...současně se v této zdi vybourají stávající dvoukřídlé dřevěné dveře a dveřní otvor se zazdí... vybourá se dveřní otvor, do kterého se osadí jednokřídlé dřevěné dveře v ocelové zárubni*“. Řešení dokládá plánová dokumentace z června 1973, realizace odpovídá popsanému stavu.

Poslední informace k opravě těchto prostor udává, že se v přízemí i v patře otluče stávající vápenocementová omítka stěn i stropů a provede se nová vápennocementová štuková omítka, a to v rozsahu 6,5 m.

⁴² Statutární město Karviná.

V roce 1999 byl ing. Ivo Klusem zpracován pasport objektu, patrně jako přípravná fáze záměru oprav. Zaznamenává půdorysy obou podlaží a řez schodištěm, doplňuje ji fotodokumentace hlavní a dvorního průčelí.

Další stavební aktivity byly na programu dne v letech 2008 – 2011 a jsou doloženy rozsáhlou dokumentací pro stavební řízení včetně statiky.⁴³ Záměrem byla celková rekonstrukce, k níž autoři přistoupili citlivě s respektem k historii a dochovaným původním prvkům a detailům objektu.

Jako vlastník objektu je zapsán **ČS stát, MNV Karviná**, a to smlouvou ze dne **8. 12. 1959**.⁴⁴ Od roku **1991** dům vlastnilo **Statutární město Karviná**, od **8. 8. 2003** pak **OKD, a. s.**

V roce 2005 je jako vlastník objektu uveden PEM INVESt a.s., a to od 26. 10., který získal dům 21. 10. Koupí.⁴⁵ Od 19. 12. 2007 mělo dům PEM ZZ s.r.o. a zapsalo jej na katastrální řad 31. 1: 2008.

5. 4. 2017 koupilo dům Statutární město Karviná.

⁴³ Rekonstrukce domu čp. 35 – ing. arch Marta Šimoníková + ing. Tomáš Pinkava (CONSILIUM ai, s.r.o. architektonická a inženýrská kancelář, dokumentace pro stavební řízení, 12/2010. Statické a konstrukční řešení ing. Jan Chalupný, ing. Pavel Němeček, ing. Rostislav Štěpán.

⁴⁴ Katastrální úřad pro Moravu a Slezsko, Katastrální pracoviště Karviná. Soubor písemností k domu čp. 34 v Karviné – Fryštátě.

⁴⁵ Katastrální úřad pro Moravu a Slezsko, Katastrální pracoviště Karviná. Soubor písemností k domu čp. 34 v Karviné – Fryštátě.

Majitelé objektu

- 1839 Josef Deuertl
1839 - Samuel a Eva Axtmann
1857 Mathilda Axtmann
1889 Gustav Axtmann
1907 Leo Rosenberg a Leonora Rosenberg

1959 Čs stát – MNV v Karviné, domovní správa

1959 – Čs stát, MNV Karviná
1991 - Statutární město Karviná
2003 - OKD, a.s.
2005 - 2007 PEM Invest a.s.
2008 – 2017 Pem ZZ, a.s.
2017 – Statutární město Karviná

Provozovny v domě

- 1907 tiskárna G. Axtmanna
1907 – 1939 obchodní dům L. Rosengerga
1939 - prodejna Baťa

III.2 SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

PÍSEMNÉ PRAMENY

SOkA Karviná

Fond Archiv města Fryštát

Český úřad zeměměřický a katastrální, katastrální pracoviště Karviná

Soubor nabývacích titulů k domu čp. 35

Český úřad zeměměřický a katastrální, katastrální pracoviště Opava

Pozemková kniha Fryštátu, knihovní vložka č. 952

Národní památkový ústav, ú. o. p. v Ostravě

Mapa MPZ Fryštát

Městský úřad Karviná

Soubor stavební dokumentace

HISTORICKÉ MAPY A KATASTRÁLNÍ MAPY

Zemský archiv Opava

Fond Sbirka map a plánů

Fond Stabilní katastr slezský

Státní okresní archiv Karviná

Fond Archiv města Fryštát

Katastrální úřad pro Moravu a Slezsko, katastrální pracoviště Karviná

katastrální mapa

Ústřední archiv zeměměřictví a katastru Praha

Císařský otisk stabilního katastru

Mapa Fryštátu, 1951

HISTORICKÉ PLÁNY

Státní okresní archiv Karviná

Fond Archiv města Fryštát

Statutární město Karviná

archiv oddělení stavebního úřadu

IKONOGRAFIE veduty

Biblioteka Uniwersytecka Wroclaw

Veduta F. B. Wernera

Zemský archiv v Opavě
Kopie mapy ze 70. let 17. století

staré pohlednice a fotografie

Muzeum v Českém Těšíně
Sbírka historických pohlednic
Sbírka historických fotografií

Statutární město Karviná
archiv oddělení stavebního úřadu

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě
Fotoarchiv

Soukromá sbírka Libuše Kolkové, Karviná - Fryštát
Kopie historických pohlednic

Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého, Karviná - Fryštát
Historické fotografie a kopie pohlednic

Soukromá sbírka Roberta Rottera, Karviná - Fryštát
Historické pohlednice

POUŽITÁ LITERATURA A DALŠÍ ZDROJE

- BAYER, J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879,
- HRUBÝ Rudolf, Historické jádro města, Karviná 1990, s. 135. Strojopis uložený v SOkA Karviná.
- INDRA, Bohumír, Opavští malíři od 1. poloviny do konce 18. století, ČSZMO, serie B, 29, 1980, s. 176.
- Karviná. Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města. Karviná 1968.
- KUČA, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha 1997. Díl 2. H – Kole, s. 361 – 380.
- SAMEK, Bohumil Umělecké památky Moravy a Slezska. Praha 1999. Díl II J – N, s. 129 – 131.
- ŠLACHTA, Fridolín, Dějiny hornického města Karvinné. Karviná 1937.

IV. POPIS

SITUACE

Hodnocený objekt na Masarykově náměstí, parcele číslo 197/1, čp. 35 není evidován v Ústředním seznamu kulturních památek, náleží však k objektům, chráněným v rámci plošné ochrany situováním v prostoru Městské památkové zóny. Je součástí souvislé řadové zástavby severovýchodní strany náměstí,

EXTERIÉR

Dvoupodlažní dům trojtraktového rozvrhu na obdélném hloubkovém půdorysu je v nadzemní úrovni zděná cihelná stavba, završena nízkou valbovou střechou s plechovou krytinou s červeným nátěrem. Ve vrcholu střešní konstrukce je vysoko posazený sedlový světlík. Průčelí do náměstí o sedmi okenních osách bylo komponováno se zřetelným důrazem na horizontály, tento záměr je však v současnosti rozkolísán necitlivým rozložením vstupů a výkladců v parteru, které nahradily původní trezor, vykrývající celou plochu přízemí až do úrovně parapetů oken v patře, a po němž zůstala stopa v podobě subtilní linie pod okenními parapety. Původní masiv a profilaci si podržela kordonová římsa vynášející atikové patro s obdélnými okénky do podkroví v ose okenních otvorů, lemovanými jednoduchou paspartou, a korunní římsa včetně dekoru listovce.⁴⁶ Na korunní římsu nasedá středem obloukově zvlhňený štít s pilířky po stranách - torzem původního dekorativního ukončení; ve středu vyduťte partie je vpadlina opisující tvar vyduťte.

Okenní otvory jsou rozloženy v rytmu: první dvojice krajových sdružených oken - trojice středových individuálně pojatých oken – druhá dvojice krajových sdružených oken. Jsou lemovány širokými šambránami s efektním převedením útvarem secesní kouřové křivky do suprafenester a rovných nadokenních říms. Shoda u detailů provedení je u všech oken v elegantním štukovém dekoru secesní inspirace a použití obdélných kartuší s gutami ve výplních – u sdružených oken ještě s florálním dekorem, u trojice soliterních oken s prázdnou plochou. Princip výtvarného záměru důsledné aplikace rytmu průčelí na rozvrhu 2 – 3 – 2 potvrzuje řešení parapetů, kdy okna středu jsou vymezena a dekorována pouze štukovými konzolami po stranách, okna sdružená naopak mají vyplněný střed kuželkovitým dekorem, krajové partie jsou nyní prázdné, evidentní je, že tady chybí vymezující krajový prvek. Kastlíková dovnitř otevíravá okna s nečleněnými křídly a výklopným ventilačním křídlem jsou zapuštěna do mírné špalety; vnější část konstrukce je novější. Zcela stavebně upravená fasáda přízemí má novodobé hliníkové výkladce se zabudovaným vstupem, sokl je obložen kabřincem, blízcím se barevností červenému odstínu fasády průčelí.

⁴⁶ V době provádění průzkumu bylo průčelí překryto ochrannou sítí a detaily výzdoby nebyly dostatečně čitelné; uvedený detail i další ornamentální prvky vč. barevnosti fasády bude nutno potvrdit event. upřesnit před opravou průčelí formou průzkumu OPD.

Dvorní partie objektu je pohledově **otevřena dvěma fasádními plochami**. **Severovýchodní** partie má přibližně ve středu posazený vstup s dvoukřídlými dveřmi s proskleným nadsvětlíkem, dveřní křídla jsou nová z dřevěných latí. Napravo od vstupu jsou dva okenní otvory s novodobým výklopným křídlem bez členění; okna jsou opatřena mříží. V patře jsou symetricky rozložené čtyři okenní otvory s poměrně výrazným zapuštěním a v horní části s přesahem výplňového zdiva – dokladem původního rozměru oken; dnes je výplň okna z luxferových tvárnic. Fasáda je břizolitová, v původní omítce, barevnosti a s originální profilací zachované korunní římsy; to platí také pro **severozápadní** dvorní plochu, ne však pro navazující výplňový krček, vklíněný mezi objekt čp. 35 a čp. 34. Tento modul, nasazený s mírným snížením, je krytý pultovou stříškou a v patře má opět luxferové okno.

Vlastní SZ průčelí je v přízemí řešeno víceméně účelově. U krčku je ještě přisazena přístavba s rozměrným oknem členěným na způsob původních luxferových oken, ale se zasklením do kovových rámků. Autentická luxferová výplň je pak v okně uprostřed fasády. Další tři okna, z toho dvě malá čtvercová do prostor hygienického zázemí, mají výplně nové, bez členění, a jsou opatřena mříží stejnou jako u oken SV fasády. V patře je řád pětice oken již pravidelný, opět jsou to okna luxferová.

Interiér

1.NP

Přes pozdější zásahy je z půdorysů obou podlaží dostatečně **čitelná poslední historická dispozice** objektu Páteří domu je střední trakt jako komunikační osa, procházející od vstupu až do dvora (m.č. 1.79). Chodba je v 1.NP zaklenuta v přední části do stlačených nízkých placek na pasech, v zadní zúžené části chodby je stájová klenba do ocelových I profilů, která prochází do všech prostor zadního traktu v rozsahu místností 1.72 – 1.78. Podlaha chodby je vyskládaná z nakoso ložených kamenných dlaždic o rozměru 25 x 25 cm kombinujících dva odstíny šedi.

Ve středu dispozice je situováno **dvouramenné schodiště** (m.č. 1.82). s žulovými stupni s kose seříznutou hranou, s opracováním podstupnice pemrlováním a autentickým zábradlím s kovanými sloupky z tordovaných prutů a detailem rozet a volut. Podesty schodiště jsou vyloženy stejnou dlažbou, jaká je v chodbě, kamennými dlaždicemi s okrajovou bordurou. Vedle schodiště je transportní shoz - reziduum funkce objektu jako obchodního domu (1.81), a uprostřed úseku chodby je vložena novodobá konstrukce výtahu, procházející úsekem s rovným stropem.

Severozápadně od chodby 1.79 se rozkládá rozlehlá **prostora m.č. 1.71** s litinovým sloupem uprostřed rovně zastropena betonovou deskou mezi ocelové I nosníky. Mimo výkladce se vstupem proniká do místnosti světlo pouze dvěmi okny do severozápadní fasády, v jednom případě s originální luxferovou výplní, ve druhém s novodobou napodobeninou. Obě okna však mají do interiéru dochované původní dřevěné okenice s kazetovým členěním. Podlaha je vyložena velkoplošnou mramorovou dlažbou 45 x 45 cm kladenou do vodorovných pásů v barevné kombinaci červená – světle šedá. Rozdíl úrovní z této do dalších

prostor domu v jeho zadní části vyrovnávají 3 betonové schody s povrchovým krytím PVC + dřevotříska vedoucí do 1.72 otevřeným průchodem. Vpravo od schodů je ve zdi mezi 1.71 a 1.73 čtvercový průzor.

Prostory 1.72 – 1.78, tvořící hygienické zázemí domu, jsou řešeny adekvátně účelu a době, mají zadláždění teracovými dlaždicemi 21 x 21 cm, v případě 1.75 keramickou dvoubarevnou dlažbou, jsou vybaveny novodobými obklady, dveře jsou osazeny do kovových zárubní. Poslední prostora v zadním traktu domu 1.80 je bez přímého osvětlení a v současnosti má pouze betonovou podlahu.

Od chodby 1.79 nalevo je protáhlá **obdélná místnost 1.83** opět zastropena betonovou konstrukcí s průvlakem a v posledním polí s úsekem stlačené valené klenby. Místnost je průchozí do chodby 1.79 plnými novými jednokřídlými dveřmi v kovové zárubni. Podlaha je položena mramorovými dlaždicemi rozměru 29.4 x 29.4 cm.

SUTERÉN

Suterén leží pod jihozápadní částí domu. Sestává se z dvou klenutých prostor a přístupu, navázaného dnes na schodiště. Obvodové zdi dvou velkých klenutých místností jsou převážně kamenné, klenby byly vyzděny z cihel.

Přístup 071 se nachází pod schodištěm. Na severozápadní straně je za trémkovou zárubní šikmá chodba s cihlovými zdmi na jihozápad, dnes završená nízkou segmentovou klenbou se stopami šalování a relikty šalovacích prken nejasného stáří. V severovýchodní zdi tohoto úseku chodby je nika, snad stopa po starším vstupu do suterénu. Za obloukovým pasem je klenutá **chodba 072** s přístupem do místnosti 073. V severovýchodní zdi chodby je v cihlovém zdivu provedená policová nika. Severozápadní zeď člení odkládací nika na postavení světla. Jihozápadní stěnu této místnosti člení náběh roznášecího pasu. Úsek chodby má cihlovou klenbu s trojbokými styčnými výsečemi.

Místnost 073 je položená ve směru severovýchod – jihozápad. Má převážně kamenné stěny a cihlovou klenbu. Výseč v severozápadní zdi je bezpochyby stopou po suterénním okně. V severovýchodní zdi je vstup 072 a náběh cihlového pasu. Východně na této zdi je u východního koutu při podlaze přímý oblouk z cihel. Pod přímým obloukem je viditelná cihla, který může napovídat průběh severní bočnice. Může se tady jednat o otvor jako přístup do dalších suterénních prostor anebo navázání kanalizace. Jihozápadní zeď je kvůli situaci náběhu klenby cihlová, pouze při východním rohu je pás kamenného zdiva. Další otvor v klenbě na této zdi, který ukazuje opět kamenné zdivo, byl podle všeho otvorem větracím. Jihozápadní zeď je opět kamenná se segmentovým, cihlami obezděným vstupem do 071.

Místnosti 074 se rozkládá v celé šíři starší stavby (před rokem 1909). Je valeně klenutá cihlovou klenbou, členěnou na severovýchodě trojbokou výsečí nad vstupem do

místnosti 073 a v ose dvojicí kruhových otvorů, nejspíš opět větracími. Dvojice drobných otvorů v klenbě na severovýchodní straně jsou nejspíš opět otvory větracímu. Na jihozápadní straně proniká klenbou dvojice výsečí, které vedou k zazděným otvorům. V případě severního z nich mohlo jít o suterénní okno, v případě jižního mohl otvor navazovat ještě na starou šíji. Cihlová zazdívka mezi nimi, vyhlížející poměrně nově, uzavřela vstup do zavazujících prostor nejasné funkce.

2.NP

Ve 2.NP se do schodišťového prostoru s nástupem z chodby 2.71 otevírá na podestě dvojice původních oken vedoucích do navazující **místnosti č. 2.73** s širokou prkennou podlahou a **kachlovými kamny**. Konstrukce oken je jednoduchá dvoukřídlová s šesti a čtyřtabulkovým rastrem, a dochováno je originální kování – obrtlíky, zarážky a kličky. Okna jsou opatřena novější mříží. U paty podesty je čtvercové luxferové okno do chodbičky 2.81. Na podestě u vstupu do podkroví se již objevuje pouze okno do čtyř tabulek, konstrukčně ale provedené jako dvojitě s vnějšími vně a vnitřními dovnitř otevíravými křídly, taktéž s původním kováním. Osvětluje m.č. 3.72 přístupnou plnými jednokřídlými dveřmi s kovovými zárubněmi; místnost má dřevěnou prkennou podlahu. (3.71, 3.72) Prostor schodiště prosvětluje rozměrný světlík.

Všechny místnosti v patře jsou plochostropé. Základním komunikačním schématem je pokračování dvouramenného schodiště, z něhož se sestupuje do krátkého úseku chodby 2.71 s průchody do navazujících místností; do prostoru 2.71 prostupuje nákladní výtah, podlaha má opět novou teracovou dlažbu 21 x 21cm. V další části chodby 2.72 se dochovala původní teracová dlažba skládaná do dekorativních kvadratických vzorců kombinujících jednolitě červené dlaždice s tónovaným teracem; rozměr dlaždic 25 x 25 cm.⁴⁷

Také v tomto podlaží dominuje velký otevřený prostor m.č.2.76, vzniklý evidentně druhotně. Potkávají se tady zcela nesourodé původní prvky bytové části domu směrem do průčelí, s novými konstrukcemi luxferových oken s parapety vyloženými teraco dlaždicemi dále. Původní vnitřní křídla oken s „bambulkovými“ závěsy s kuličkami na kuželových koncích mají kazetově řešenou obložku špalety a dochované původní mosazné kování – štítek s klikou i kličky u výklopného křídla. Dvoukřídlé kazetové dveře, vedoucí do m.č. 2.77, mají tytéž závěsy a jejich elegantní propracování s dekorativním detailem prozrazuje secesní inspiraci (svislé lišty, terčovitý motiv, kanelury); zachován je také mosazný štítek s klikou typu Elegant, typický pro počátek 20. století. Vedle těchto historických dveří je vstup do úzké m.č.2.78, upozaděný z této strany zamaskováním do povrchové výmalby místnosti; rám dveří tvoří kovová lišta, výplň je podlepena papírem, druhá strana do m.č. 2.78 je členěna do kazet, ale v jednoduchém standardu dobového provedení. Podlaha v místnosti 2.76 je vyskládaná z vlysek položených na dřevěných prknech, v zadní části místnosti u průchodu do m.č.2.79 je

⁴⁷ Barevnost na fotografii je zkrslena vrstvou lepidla pod PVC, které dlažbu překrývá.

lité teraco s bordurou. M.č. 2.79 má prkennou červeně natřenou podlahu, okna pouze luxferová.

Místnost č. 2.77 vykazuje stejné historické hodnoty v provedení oken i dveří, jako m.č.2.76. Také podlaha je vlysková. Samovolná destrukce omítky na stěnách odkryla pod masivní vrstvou betonu sytě okrové tónování stěny a pod ním ještě jednu silnou betonovou masu. V pokoji se opakuje situace se zamaskovanými dveřními křídly, vedoucími do m.č.2.78, v tomto případě dokonce s vnitřním výlepem dobovým novinovým tiskem. Lícová strana má, stejně jako stěna pokoje, jako nejstarší vrstvu tmavě šedé přelíčení, na něm okrovou a pak zelenou – kaki s fragmenty patrně válečkového dekoru – oranžová a žlutá. Ze strany m.č.2.78 je opět klasický dveřní rám s kazetami a původním mosazným kováním. Podlaha je vylita teracem, osvětlení obstarává úzké luxferové okno.

Poslední do náměstí orientovaná **místnost 2.75** je v historické plánové dokumentaci označena jako salon; je provázaná s prostorem 2.74. Okna i dvoukřídle dveře do předsíně 2.72 přebírají již pojmenované původní secesní řešení, podlaha je vlysková na prkenném základě. U stropu je dochovaná část nové konstrukce sníženého stropu. Stěny místnosti jsou opatřeny novějšími tapetami. Všechny truhlářské prvky jsou povrchově upraveny nátěrem v okrovém tónu.

Místnost 2.73 byla již zmíněna v souvislosti s okny, vedoucími na podestu schodiště; tato nevelká prostora s prkennou podlahou je přístupná z předsíně 2.72 jednokřídlymi kazetovými dveřmi se žaludovými závěsy a původním klíčovým štítkem i klikou.

Poslední utilitární místnost 2.80 v části domu, orientované do dvora, je přístupná novými jednokřídlymi plnými dveřmi v kovové zárubni. Osvětlují ji 2 luxferová okna, podlaha je prkenná. Chodbička 2.81, probíhající od schodiště směrem do dvora, má původní kamennou dlažbu, do dvora je nyní zazděné patrně další luxferové okno stejně, jako průchod do m.č.2.80 s dochovanou dřevěnou zárubní a jedním kamenným schodištěm stupněm se zaoblením na hranách.

PODKROVÍ

Podkroví domu je ukryto pod soustavou střechy valbové a pultové. Pultová stříška nad přístavbou z roku 1909 obsahuje jen nízký a nepřístupný vnitřní prostor. V severovýchodní části vystupuje nad střechu světlík.

Podkroví domu je přístupné z jediného schodiště v domě, odkud vede pravoúhlý kamenný portál uzavíraný protipožárními kovovými dveřmi patrně z poloviny 19. Století. Podkrovím prochází komínový tělesa. Prostor je vydlážděn cihlami.

Krov dendrochronologicky datovaný do let 1891/92 má pod šikmou střechou pouze jednu stolicí, opatřenou vzpěrami ve směru krokví. Soustava pozednic je svázána i se svislými prvky zapuštěnými ve zdech, které tak tvoří rámovou konstrukci pro horní partie zdiva, které lze v této řásti označit jako hrázděné.

Podkroví je osvětleno obdélnými okénky, uzavíranými dvojitým obrtlíkem, pocházejícími podle všeho rovněž z roku 1892: Okenní křídla jsou upevněna na kovaných vnějších závěsech a jsou opatřena rohovníčky. Na jihovýchodní straně jsou tato okénka zazděná.

V podkroví se dochovalo několik šedých a hnědých kamnových kachlů, nejspíš historizujícího a secesního původu. Funkce secesního keramického nástavce se stojatou volutou a florálním sesesním ornamentem, není jasná.

V. DOPLŇUJÍCÍ PRŮZKUMY

V době zpracovávání SHP domu čp. 34 v Karviné – Fryštátě proběhlo rovněž **dendrochronologické datování**⁴⁸ dostupných dřevěných konstrukcí objektu.

Standardní nedestruktivní stavebně historický průzkum byl v průběhu realizace rozšířen o zjišťovací **sondážní průzkum na stěnách a u truhlářských prvků**. Na stěnách se především prokázalo maskovací zalíčení dveří do zázemí bytového prostoru, ojedinělé v měšťanském prostředí, jinak pouze šedavé líčení v interiérech. U oken a dveří byly registrovány pouze dva nátěry – starší v odstínu do světle zelené, mladší okrový.

Jako součást předprojektové přípravy proběhlo **posouzení stability objektu**.⁴⁹

Kromě toho vznikl stavebně **technický průzkum objektu**.⁵⁰ Mykologický průzkum z roku 2010 má již pouze hodnotu historického pramene.⁵¹ Aktuálnost posudku týkajícího se zatápění sklepů vodou⁵² není jasná.

⁴⁸ Tomáš KYNCL, Výzkumná zpráva na dendrochronologické datování domu čp. 34 a 35 v Karviné - Fryštátě. Brno 2018. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁴⁹ Václav ŠKOPEK, Dům č.p. 35 na Masarykově náměstí, Karviná – Fryštát. Posouzení stavu mechanické odolnosti a stability objektu statikem. Petřvald 2017. Nepublikovaný materiál uložený v archivu Statutárního města Karviná. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁵⁰ Radan SLEŽKA, Tomáš GRYGAR, Kateřina HANINGOVÁ, Robin WONDRA, Zpráva o provedení stavebně technického průzkumu objektu Masarykovo náměstí čp. 34, Karviná – Fryštát. Ostrava 2017. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁵¹ Radim KALUŽA, Masarykovo náměstí čp. 33, 24 a 35, Karviná. Mykologický průzkum krovů. Ostrava 2010. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁵² Luděk KOVÁŘ – Radmila KLEINOVÁ, Karviná – Fryštát – domy čp. 33, 24 a 35 na Masarykově náměstí. Určení příčin výskytu vod v suterénních prostorech. Znalecký posudek. Ostrava 2006. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

VI. STAVEBNÍ HISTORIE

U domu čp. 35 ve Fryštátě lze předpokládat, že vznikl jako **zděná stavba v renesanci**, nejspíše s odstupem po požáru v roce 1511. Přesnější časové zařazení není za současného stavu poznání možné. Je ovšem vysoce pravděpodobné, že sledovaný dům byl, stejně jako čp. 34 nárožní, neboť mezi nimi procházela úzká ulička. K dochovaným konstrukcím z renesance náleží kamenné obvodové zdi suterénu v rozsahu dvou velkých klenutých prostor 073 a 74.

Obvodové zdi domu v nadzemní části s trojtraktovou dispozicí se střední chodbou se jeví jako **barokní**. Přitom stáří jihovýchodní obvodové zdi je nejasné, podstatná část zdi je společná se sousedním domem na parcele 196. Na severu vymezuje dochovanou část barokního domu ústupek ve severozápadní obvodové zdi. Jako barokní se jeví rovněž klenby suterénu a úpravy suterénních oken. V době baroka musely být upraveny větrací otvory do suterénu, z dvojice otvorů v jihozápadní zdi mohl jeden sloužit v předchozí úpravě jako šíje. Přístup do suterénu vedl nejspíš severovýchodní stěnou chodby mezi 071 a 072. Barokního původu budou nejspíše i dvě niky v chodbě 072 před hlavními suterénními prostorami.

Objekt čp. 35 je na plánu domů, poškozených požárem v roce **1823**, který zasáhl 3 strany zástavby náměstí, zakreslen jako spálený zděný dům. Je pravděpodobné, že přežila alespoň část svislých zděných konstrukcí, např. zdi vymezující schodišťový prostor, jelikož z dispozice domu je možné usuzovat na zachování jeho pozice s přímým navázáním na schody a vstup ze suterénu. Jako jediná vodorovná konstrukce odolal ohni zřejmě úsek stlačené valené klenby v místnosti 181. Podélná chodba se pozdními nízkými plackovými klenbami s poli, dělenými půlelipsovými pasy, hlásí již do 19. století.

O dobovém provedení k fázi **pozdně klasicistní přestavby** po požáru vypovídá nejpresvědčivěji **prostor schodiště** detaily provedení – kovovými sloupky zábradlí z tordovaných prutů s tepanými rozetkami a dřevěným profilovaným madlem. Také okna, prosvětlující ze schodišťového prostoru místnosti 2.73 a 3.72, je možno přiřadit ještě 19. století, i když spíše jeho 2. polovině. Původní konstrukce dvojitého, dovnitř a ven otevíravého okna se dochovala na horní podestě, okna na podestě spodní jsou evidentně z téže doby, pouze došlo k odstranění vnějších křídel a jejich nahrazení dodatečně vyrobenými okenními mřížemi, přebírajícími detaily zábradlí. Nakoso kladena dvouodstínová kamenná dlažba, kterou jsou vyloženy podesty schodiště i chodba v celém průběhu přízemí a dalšími zásahy neporušené zadláždění chodbičky v zadním traktu v patře, je součástí nároků na řešení „velkoměšťanského“ domu, jak byl pojmenován v písemnostech z 19. Století.

Spolehlivým datovacím prvkem, potvrzujícím přiřazení prostoru kolem schodiště 1. polovině 19. století, jsou jednokřídlé kazetové dveře se zapuštěnými žaludovými konci, vedoucí do místnosti 2.73. Dveře mají i původní mosazné kování s klíčovým štítkem s klikou s kónickým profilem. Tamtéž se nachází hranolová **kachlová kamna**, spíše již doklad mladšího dovybavení z počátku 20. století s ještě v historizujícím novorenesančním dekorem kachlí a secesí již ovlivněným detailem obslužných kovových dvířek.

Pokud se týče exteriéru, dokladuje jeho řešení mladší dobová ikonografie, na které je zachyceno průčelí do náměstí před pozdější přístavbou a úpravou fasády na počátku 20. století. Zásadní je potvrzení původního objemu domu pouze o pěti okenních osách s okny do líce vně a dovnitř otevíravými. Nad středovou trojicí oken byly rovné nadokenní římsy, okna

po stranách měla římsy trojúhelné; římsy podpírala konzola ve středu suprafenestry. Přízemí bylo omítané s pásováním, viditelné jsou výkladce se vstupem do dvou obchodních prostor a uprostřed vstup do domu. V atikovém pásu je pětice obdélných okének do podkroví

Kolem roku **1891 byl vztyčen nový krov**, jak udávají výsledky dendrochronologického datování.⁵³ Součástí této stavební úpravy bylo **zbudování světlíku**, a pravděpodobně také proražení okének ze schodišťového prostoru do přilehlých místností 2.73 a 3.72. Pro prosvětlení podkroví byla zřízena pravoúhlá okénka.

Secesní stavební fáze z let 1901 – 1910 je již doložena plánovou dokumentací, jejímž autorem je stavitel **Franz Czempiel** z Fryštátu. Jednalo se o poměrně rozsáhlou adaptaci, kterou se dům převážně obytného charakteru proměnil při zachování vysokého standartu bydlení v rovnocenně maximalisticky řešený obchodní dům.

Především byl dům rozšířen o přístavbu k SZ fasádě v rozsahu širě soutky a do úrovně patra; hloubkově to obnášelo rozměr místnosti 2.77 a 2.78. Tímto se podstatně rozšířila prodejní plocha 1.71 v přízemí; na místě vybourané obvodové zdi a pravděpodobně i zdi napříč byl osazen litinový sloup, který jediný vynáší dodnes stropní konstrukci.

Z výkresů i archivních materiálů⁵⁴ známe funkce jednotlivých místností. Celé přízemí sloužilo obchodu. Vlevo od nástupu zaklenutou předsíní byla hlavní prodejní prostora s litinovým sloupem, přístupná pouze z průčelí; přístavbou dosaženou rozlehlou plochu na půdorysu „L“ prosvětlovala dvojice oken s dřevěnými okenicemi, dále navazoval sklad. Stejně rozložení se opakovalo napravo od předsíně v menším měřítku, a v případě obchodní jednotky i se vstupy z předsíně. V zadní části domu dobíhala chodba a stejně, jako sklady, byla zastropena stájovými klenbami. Záchod byl mimo dům ve dvoře.

V patře se nacházely již pouze **dvě bytové jednotky**. V přední části reprezentativně vybavený byt 3 + 1, zabírající dvě třetiny domu, byl přístupný předsíní s dochovanou keramickou dlažbou (2.72). Z předsíně se vcházelo přes salon s alkovnou do dalších dvou místností s okny do náměstí ve sledu od jídelny, přímo napojené na dětský pokoj, do ložnice. K ložnici byla přímo napojena koupelna se „ztracenými“ – ve zdi zamaskovanými dveřmi; tento stav je dochován dosud. Z předsíně byl dále přístupný dětský pokoj a menší místnost vedle schodiště (2.73), která sloužila patrně správci domu. S přístupem z chodby schodiště – tedy mimo vlastní byt, byly situovány provozní místnosti – kuchyň, prádelna a pokoj pro služku; jejich rozměr je vymezen i v podlaze dnešní otevřené prostory betonovým pásem a litým terasem. Hlavní obytné místnosti byly vybaveny kachlovými kamny; hranolová kamna v 2.73 jsou patrně tím typem topidla, které tady bylo instalováno, a na dnešním místě jsou druhotně; na půdě se dochoval fragment ukončující římsy z dalších kamen. Podlahu tvořily vlysky na deskovém podkladě. Dodnes dochované původní truhlářské prvky se inspirovaly líbivým secesním detailem.

⁵³ Tomáš KYNCL, Výzkumná zpráva na dendrochronologické datování domu čp. 34 a 35 v Karviné - Fryštátě. Brno 2018. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁵⁴ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát,

Podstatně skromněji byl řešen byt ve dvorním traktu s předsíní, kuchyní a dvěma pokoji; podlaha byla prkenná s nátěrem.

Zásadní obměnou prošlo hlavní průčelí objekt, které se převléklo do secesního kabátu. Přístavbou dostalo výrazně horizontální formu umocněnou štítovou atikou se segmentově vydutým štítem – obě plochy byly využity pro firemní označení. Na pilířcích po stranách atiky byly patrně osazeny kameninové dekorace s rostlinným vějířovitě rozvinutým motivem a secesí oblíbenými terčíky; jeden z nich se dochoval na půdě domu. Do průčelí přibyla další dvě okna a celková koncepce průčelí se upravila do rytmu 2 – 3 -2 okenních os, přičemž okna středu si de facto zachovala samostatné nadokenní i parapetní římsy, okna po stranách byla řešena jako sdružená s průběžnými římsami. Široké šambrány a výrazný secesní dekor nabyl dnešní podobu. Okenní výplně byly zjemněny triglyfovým motivem tří příček na ventilačním křídle. Parter byl pojednán na způsob trezoru.

Není přímo podloženo, kdy došlo k dispozičním úpravám v interiéru a výměně do té doby klasických oken za luxferové výplně. Je pravděpodobné, že se tak stalo v souvislosti s pronájmem prostor firmě Baťa po r. 1939. V přízemí tento zásah nebyl tak radikální, šlo pouze o odboření příčky ve stávající m.č. 1.71 a uvedení této části dispozice do dnešního stavu. Mnohem razantnější otevření prostoru nastalo v patře, které pozbylo funkci obytnou a transformovalo se na skladové prostory, v taktéž dodnes zachovaném stavu. Užitá část těchto prostorných halových skladovacích místností umocnily i luxferová okna, která nahradila do té doby existující okna klasická.

VII. HODNOCENÍ

„Velkoměšťanský“ dům čp. 35 není zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek, nachází se však v exponovaném prostoru náměstí a navíc spadá do území Městské památkové zóny Karviná.⁵⁵

Zaujme již od ostatních objektů se lišící **fasádou průčelí, jednoznačně vřaditelnou secesi**. Proto nepřekvapuje, že také v interiéru nacházíme doklady tohoto éterického slohu, a to v mimořádně dochovaném rozsahu a stavu. Především truhlářské prvky oken v patře průčelí a dvoukřídlé dveře včetně většinově zachovaným štítkům a klikám evokují dobovou atmosféru s maximální autenticitou. Tato celistvost interiérového vybavení je natolik kompaktní, že není pochyb o nezbytnosti a účelnosti repasí.

Navíc se zachovaly i **details zajímavé z hlediska provozního**, jako jsou „ztracené“ dveře do původní koupelny, prvek, s nímž se setkáváme v zámeckých interiérech v komnatách šlechticů, kdy se takto zamaskovávají prostory šaten u komnat dam.

Zajímavá a čitelná je i **etapa pozdně klasicistní**, která je u architektury zařazovaná v prostoru schodiště, u komunikačních partií v klenbách a kvalitní kamenné dlažbě. Upomínají na ni i jediná dochovaná kamna, která už spojují obě pro dům rozhodující stavební etapy – klasicismus a secesi.

Svým způsobem je z pozice myšlení dané doby velmi zajímavá také **etapa přeměny patra do podoby rozlehlých skladovacích prostor** s luxferovými výplněmi okenních otvorů a absolutním popřením a obětováním předchozího stavu.

Objekt čp. 35 nejenže náleží k původní měšťanské zástavbě v historickém centru, je to **architektura v daném prostoru zcela mimořádná** s řadou autentických detailů a prvků vybavení. Navíc je bez výraznějších problémů **schopna téměř úplné rehabilitace** při respektování obou rozhodujících vývojových fází – pozdního klasicismu i secese. Je více než opodstatněné **uvažovat o prohlášení za kulturní památku**.

⁵⁵ Prohlášení území historického jádra Karviné za MPZ bylo provedeno **10. 9. 1992 vyhláškou ministerstva kultury České republiky č. 476/1992**. Vymezení MPZ Hranice památkové zóny začíná na severu vnější hranici v ulici Karola Šliwky parc. č. 3997, pokračuje po vnější hranici v ulici Lázeňské parc. č. 2391, prochází osou stružky Mlýnka parc. č. 1297, pokračuje po místní komunikaci okraje parku parc. č. 6 až po most Sokolovských hrdinů přes řeku Olši parc. č. 2410/1, dále po vnějším okraji železniční tratě Bohumín - Český Těšín po severní hranici parku Boženy Němcové parc. č. 3981/1, dále prochází kolmo na ul. Husovu po hranici ulice Mlýnské parc. č. 498 k parc. č. 3997, kde se hranice uzavírá. Ochranné pásmo MPZ bylo vydáno rozhodnutím Magistrátu města Karviné dne 1. 9. 1993 v tomto vymezení: Vnější **hranice ochranného pásma centra Karviná-Fryštát** začíná ze severní strany pozemků parc. č. 4032, 4033, 4034 až 4065 (ul. Ostravská - tř. 17. listopadu v průběhu od mimoúrovňové křižovatky s dráhou až po Vydmuchov). Východní ohraničení pokračuje vnější hranicí parc. č. 457/7, 1337, 4006/6 (ul. Vydmuchov), 1297 (Stružka - Mlýnka), přes místní komunikaci okraje parku parc. č. 6 až po most Sokolovských hrdinů přes řeku Olši parc. č. 2410/1. Dále po jižním břehu řeky Olše, po vnějším okraji železniční tratě Bohumín - Český Těšín parc. č. 4036, 2441 a 4040 až po vnitřní křížení této dráhy s ulicí Ostravskou, kde se hranice uzavírá.

VIII. NÁMĚTY PRO POTŘEBY PAMÁTKOVÉ PÉČE

HODNOTNÉ PRVKY A DETAILS

Určující **půdorysný rozvrh do třítraktové dispozice** se střední chodbou a dvouramenným schodištěm.

Secesní pojetí fasády průčelí dochované v patře a atikovém štítu.

Střešní konstrukce s vysokým nadezděným světlíkem z konce 19. století.

Klenuté suterény z pokročilého novověku.

Zaklenutí chodby přízemí **plackami na pasech** z etapy klasicistní přestavby.

Dvouramenné schodiště s kamennými stupni a **kovaným zábradlím** z etapy klasicistní přestavby v 1. polovině 19. století.

Okna prosvětlující ze schodiště navazující prostory 2.73 a 3. 72 s výplněmi a mřížemi z konce 19. století.

Dochovaný nejstarší typ dveří z konce 19. století s žaludovými závěsy, originální klikou a štítkem do m.č. 2.73.

Soustava dlažeb v suterénu – **cihlová dlažba** a pod ní **valounová dlažba**.

Kamenná diagonálně kladená dvouodstínová dlažba v chodbě přízemí, na patře v chodbičce dvorního traktu 2.81 a na podestách schodiště z 1. poloviny 19. století.

Původní keramická dlažba v předsíni 2.72 z doby secesních úprav objektu.

Původní truhlářské prvky z doby secesních úprav – vnitřní křídla oken místností orientovaných do náměstí včetně obložek a dochovaných kování.

Tamtéž **secesní dvoukřídle dveře s dobovými zárubněmi a kováním**.

Provozně zajímavý **detail „ztracených“ dveří**, uplatněných u obou vstupů do 2.78.

Hranolová kachlová kamna z počátku 20. století instalovaná v 2.73.

Litinový sloup v m.č. 1.71 z etapy secesní přestavby 1909 – 1910.

Vnitřní okenice v m.č. 1.71 z téže stavební fáze.

Vyložení podlah v obchodních prostorech 1.71 a 1.83 **mramorovou dlažbou** ze 70. let minulého století.

Kovové protipožární dveře do podkrovní

Výplně oken v podkroví

ZÁVADY

Zcela nevhodná **úprava parteru hlavního průčelí s hliníkovými výkladci.**

Nahrazení původních vnějších křídel v patře průčelí novými konstrukcemi bez dodržení detailů provedení.

Břizolitová omítka dvorních fasádních ploch.

Odbourání původních svislých konstrukcí v patře do rozlohy stávajícího prostoru 2.76 a dále jeho optické prodloužení průhledy až do 2.79.

Vložení dopravníku do nástupního prostoru **před schodištěm** s vybouráním původní kamenné dlažby a její nahrazení terasovou dlažbou.

Materiálové provedení schodiště mezi 1.71 a 1.72 s obložením PVC a ochrannými hranami

Všechny **novodobé dveře** v objektu.

Z pozice vnímání patra domu jako prioritně obytného prostoru s řadou dochovaných původních prvků je nutno jako závadu označit **luxferová okna** z fáze transformace těchto prostor na skladiště.

Totéž platí pro **luxferové výplně v přízemí i okna ze 70. let** 20. století včetně masivních **ocelových mříží.**

NÁMĚTY K PÉČI O OBJEKT

Provést rekonstrukci fasády do podoby secesní etapy z roku 1909 – 1910

- **parter řešit na způsob trezoru** jako po celé ploše probíhající konstrukci; možný je pokus o provedení kopie původního typu, nevylučuje se však moderní pojetí s podmínkou že „unes“ ostatní hmotu
- podle zvoleného řešení parteru buďto **počítat s kordonovou římskou** trezoru, v případě jiného řešení parter římsou vydělit
- **doplnit štukovou výzdobu** v parapetech oken ve 2.NP o postranní pilířky
- vyrobit **nová venkovní křídla oken** v patře průčelí v dobovém provedení s příčnickou – triglyfy u ventilačního křídla.
- doplnit **na pilířky atiky secesní dekorativní detail**

- **barevnost fasády** musí být ověřen průzkumem OPD

- v záměru rekonstrukce preferovat **obnovení funkce i dispozice bytu** o třech pokojích při zachování všech dobových detailů vč. alkovny

- všechny dochované truhlářské prvky ošetřit repasí

Barevnost fasády byla ověřena u šambrán oken k patře a zachycena byla pouze jedna **sytě okrově** tónovaná lička.

IX. NÁMĚTY NA DALŠÍ PRŮZKUMY

Pokud se týče exteriéru, bylo průčelí, kde lze předpokládat důležité nálezy, de facto nepřístupné. Proto je nezbytné provést **dodatečný průzkum formou OPD** po zahájení rekonstrukce a před definováním řešení parteru vč. barevnosti. Vyhodnocování částečně přístupných omítkových vrstev v parteru, kde došlo po odstranění trezoru k nahození nových tvrdých omítek, bylo bezpředmětné.

Po sejmutí sítí je také nezbytné **průčelí kvalitně fotograficky zdokumentovat** se záběry detailů teleobjektivem.

V rámci přípravy rekonstrukce je nezbytné **aktualizovat posudek statické únosnosti** litinovým sloupem vynášených stropních konstrukcí v prostoru přízemní haly 1.71.

Suterénní prostory domu čp. 34 skýtají vítanou příležitost k **archeologickému výzkumu**, který tady může významně přispět ke znalostem o raných fázích stavebního vývoje sledovaného domu, ale přinést i informace o osídlení města Fryštátu v raném novověku a případně i ve středověku.

X. HISTORICKÁ DOKUMENTACE

Písemné prameny

- 1) Zápis o vypořádání dědictví, při němž zdědil dům č. 33 (dnešní čp. 35) Josef Deuertl, 11. 1. 1817. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, N. II, 1825 – 1828, neinventarizováno, sig. G 404, fol. 95.
- 2) Zápis o vypořádání dědictví, při němž zdědil dům č. 33 (dnešní čp. 35) Josef Deuertl, 11. 1. 1817. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, N. II, 1825 – 1828, neinventarizováno, sig. G 404, fol. 97.
- 3) Zápis o půjčce, při níž Samuel Axtmann ručil domem č. 33 (dnešní čp. 35) ve Fryštátě. (1. 12. 1845). SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát VII, 1844 – 1848, neinventarizováno, sig. G 409, fol. 103.
- 4) Zápis o půjčce, při níž Samuel Axtmann ručil domem č. 33 (dnešní čp. 35) ve Fryštátě. (1. 12. 1845). SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát VII, 1844 – 1848, neinventarizováno, sig. G 409, fol. 104.
- 5) Samuel Axtmann vypořádává společné vlastnictví, jehož součástí je dům č. 33 (dnešní čp. 35) ve Fryštátě, po zesnulé Evě Axtmann. 10. 1. 1845. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát VII, 1844 - 48, neinventarizováno, sig. G 409, fol. 31.

Historické mapy a katastrální mapy

- 6) Fryštát na mapě 1. vojenského mapování, Slezsko, list 7, 1764 – 68. www.oldmaps.geolab.cz
- 7) Fryštát, císařský otisk stabilního katastru, 1836. ÚAZK Praha.
- 8) Fryštát, katastrální mapa, 1904. SOkA Karviná.
- 9) Fryštát, plán kanalizace, před 1909. ZA Opava.
- 10) Mapa okresu Fryštát, 1914. ZA Opava.
- 11) Mapa okresu Fryštát, 1920 – 38. ZA Opava.
- 12) Mapa okresu Fryštát, 1931. ZA Opava.
- 13) Mapa Protektorátu Čechy a Morava, 1941.
- 14) Fryštát, katastrální mapa, 1951. ÚAZK Praha.
- 15) Karviná – střed, plán s umístěním tržiště. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 16) Fryštát, plán domů poškozených požárem v roce 1823. Vydáno jako součást publikace Aŕ Alexandra REBROVÁ, Karviná. Radnice v proměnách času. Karviná 2008.
- 17) S. Podrazilová, městská památková zóna Karviná, zakresleno 2014. Npu.cz

Historické plány

- 18) Franz Czempiel, Plan zur Adaptierung des Hauses No. 33 [Ringplatz] Herren Leo Rosenberg in Freistadt gehöřig, půdorys přízemí a patra, 1909. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829, kart. 707.
- 19) Franz Czempiel, Plan zu einer „Schwarzen Aufbau“ für Herren Leo Rosenberg in Freistadt, situace, pohled a půdorysy přízemí a patra. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829, kart. 707.

- 20) Franz Czempiel, nákres plotu mezi domy A. Hezcka (dnešní 34) a L. Rosenberga (dnešní 35), 1910. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 21) Maršálek, Rekonstrukce prodejny obuvi, pohled a řez C – C. 1970. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 22) Maršálek, Rekonstrukce prodejny obuvi, půdorys 1. NP, 1970. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 23) Maršálek, Rekonstrukce prodejny obuvi, půdorys II. NP, 1970. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 24) Maršálek, Rekonstrukce prodejny obuvi, řezy A – A, B - B. 1970. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 25) Maršálek, Rekonstrukce prodejny obuvi, řez E E. 1970. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 26) Jaroslav Hanke, Vertikální dopravník v prodejně obuvi na náměstí v Karviné 1, I. Nadzemní podlaží, 1973. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 27) Jaroslav Hanke, Vertikální dopravník v prodejně obuvi na náměstí v Karviné 1, II. Nadzemní podlaží, 1973. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 28) Ivo Klus, půdorys I. NP. 1999. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 29) Ivo Klus, půdorys I. NP. 1999. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 30) Ivo Klus, příčný řez. 1999. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 31) Marta Šimoníková, půdorys 1. NP – stávající stav a bourání, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 32) Marta Šimoníková, půdorys 1. PP – stávající stav a bourání, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 33) Marta Šimoníková, půdorys 2. NP – stávající stav a bourání, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 34) Marta Šimoníková, půdorys 3. NP – stávající stav a bourání, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 35) Marta Šimoníková, půdorys střechy – stávající stav a bourání, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 36) Marta Šimoníková, příčný řez – stávající stav a bourání, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 37) Marta Šimoníková, pohledy – stávající stav a bourání, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 38) Marta Šimoníková, půdorys 1. PP, 1. NP a 2. NP, stěna mezi čp. 35 a 36–2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 39) Marta Šimoníková, půdorys 3. NP a střechy, stěna mezi čp. 35 a 36–2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 40) Marta Šimoníková, půdorys 1. NP - navrhovaný stav, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 41) Marta Šimoníková, půdorys 1. PP - navrhovaný stav, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 42) Marta Šimoníková, půdorys 2. NP - navrhovaný stav, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 43) Marta Šimoníková, půdorys 3. NP - navrhovaný stav, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 44) Marta Šimoníková, půdorys střechy - navrhovaný stav, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.

- 45) Marta Šimoníková, příčný řez - navrhovaný stav, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
- 46) Marta Šimoníková, pohledy- navrhovaný stav, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.

Ikonografie - veduty

- 47) Fryštát na schematické kolorované mapě nížinné části Těšínského knížectví se solnými slojemi, 70. léta 17. století. ZA Opava.
- 48) F. B. Werner, Fryštát, kresba tuší, kolorováno akvarelem, 1. čtvrt 18. století, překresleno 1763 jako součást prvního dílu čtvrté redakce Topografie, s. Biblioteka Uniwersytecka, Wrocław.

Ikonografie – historické pohlednice a fotografie

- 49) Fryštát, pohlednice se severovýchodní frontou domů na náměstí. 1900. Vydáno v tiskárně Gustava Axtmanna ve Fryštátě. MCT, inv. č. 34954.
- 50) Fryštát, pohlednice se severovýchodní frontou domů na náměstí, 1902. Vydáno v tiskárně Gustava Axtmanna ve Fryštátě. MCT, inv. č. H35000.
- 51) Fryštát, severovýchodní strana náměstí, pohlednice, 1904. Vydáno v tiskárně Gustava Axtmanna ve Fryštátě. MCT, inv. č. H 34950.
- 52) Fryštát, severovýchodní strana náměstí s uličkou mezi dnešními čp. 34 a 35, pohlednice, 1908. MCT, inv. č. H 199 44 - 2.
- 53) Fryštát, severovýchodní strana náměstí s uličkou mezi dnešními čp. 34 a 35, pohlednice, 1908. MCT, inv. č. H 199 44 - 2.
- 54) Fryštát, východní část náměstí s domem čp. 35, pohlednice, 1914. Soukromá sbírka Roberta Rottera, Fryštát.
- 55) Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, pohlednice, 1916. MCT, inv. č. H35024 – 1.
- 56) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1918.
- 57) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, kolem 1920. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
- 58) Fryštát, severovýchodní část náměstí, pohlednice, 1925 - 30. MCT, inv. č. H 35136.
- 59) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, kolem 1925. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
- 60) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1929. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
- 61) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice. Kopie ze sbírky Libuše Kolkové.
- 62) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1929. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
- 63) Fryštát, severovýchodní část náměstí, pohlednice, 1920 - 30. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
- 64) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1931. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
- 65) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1932. Kopie ze sbírky Rudolfa Hrubého.
- 66) Fryštát, severovýchodní část náměstí se stožáry místní dráhy, pohlednice, 30. Léta 20. století. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
- 67) Fryštát, severovýchodní část náměstí se stožáry místní dráhy, pohlednice, 30. Léta 20. století. Kopie ze sbírky Rudolfa Hrubého.

- 68) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice. 1938 – 39. Kopie ze sbírky Libuše Kolkové.
- 69) Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1939 - 45. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
- 70) Fryštát, severní část náměstí, pohlednice, 1938 – 39. Kopie ze sbírky Rudolfa Hrubého.
- 71) Fryštát, východní část Masarykova náměstí, pohlednice, před 1938. Kopie ze sbírky Danuše Kolkové.
- 72) Fryštát, východní část náměstí, pohlednice, kolem 1940. Soukromí sbírka Roberta Rottera.
- 73) Fryštát, severozápadní fronta náměstí, pohlednice, 1939 – 45.
- 74) Fryštát, východní část náměstí, pohlednice, 1939 – 45, Soukromá sbírka Roberta Rottera.
- 75) Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, pohlednice, 1939 – 45. MCT, inv. č. H35007 – 1.
- 76) Dům čp. 35 ve Fryštátě, foto, 1939 – 34. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
- 77) Fryštát, východní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 50. léta 20. století. MCT, inv. č. H 25560.
- 78) Dům čp. 35, foto, 1939 – 48. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého, Fryštát.
- 79) Fryštát, průvod přes náměstí, foto, 1. polovina 50. let 20. století. MCT, inv. č. 15400.
- 80) Fryštát, průvod přes náměstí, foto, 1. polovina 50. let 20. století. MCT, inv. č. 15410
- 81) Fryštát, průvod přes náměstí, foto, 1. polovina 50. let 20. století. MCT, inv. č. 15527.
- 82) Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, po roce 1955. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
- 83) Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, pohlednice, 1958. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
- 84) Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, 1960 – 65. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
- 85) Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, 1965 – 88. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
- 86) Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, 1985 - 88. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
- 87) Fryštát, dům čp. 35, foto, 1996. NPÚ, ú.o.p. v Ostravě, č. neg. 121824.
- 88) Dům čp. 35, foto, patrně 80. léta 20. století. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého, Fryštát.
- 89) Fryštát, dům čp. 35, foto, 2001. NPÚ, ú.o.p. v Ostravě, č. neg. 191661.
- 90) Fryštát, dům čp. 35, foto, před 2011. SMK
- 91) Fryštát, severovýchodní strana náměstí, foto, 2. desetiletí 20. století. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého, Fryštát.
- 92) Fryštát, letecké foto, po roce 2004. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.

XI. DOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU

A. FOTODOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU

- 93) Dům čp. 35 v Karviné – Fryštátě od západu.
- 94) Atika v pohledu ze střechy (od severovýchodu
- 95)) Atika v pohledu ze střechy (od severovýchodu)
- 96) Jihozápadní (hlavní) průčelí
- 97) Střecha od západu
- 98) Střecha od západu
- 99) Severovýchodní (zahradní) průčelí
- 100) Severní nároží
- 101) Severovýchodní průčelí
- 102) Kamenný obklad soklu na severovýchodním průčelí.
- 103) Severní nároží
- 104) Severozápadní průčelí
- 105) Krátký úsek severovýchodního průčelí a dům čp. 34
- 106) Severozápadní průčelí a krátká úsek průčelí severovýchodního
- 107) Navázání severozápadního průčelí a úsek průčelí severovýchodního
- 108) Severozápadní průčelí
- 109) Ústupek na severozápadním průčelí
- 110) Krátký úsek severovýchodního průčelí (přístavba z roku 1909)
- 111) Prodejna 171, okno v severozápadní zdi
- 112) Prodejna 171, sloup jako vynesení zdiva nad zbořenou obvodovou zdi
- 113) Prodejna 171, okno v severozápadní zdi
- 114) Umývárna 175
- 115) Chodba 179
- 116) Dlažba v prodejně 171
- 117) Chodba 179
- 118) Chodba 179, shoz
- 119) Prodejna 179, zaústění kamen s nepřímou obsluhou ve výstupku jihovýchodní zdi
- 120) Chodba 179
- 121) Nástupní rameno schodů 182
- 122) Dlažba podesty schodů 182
- 123) Schody 182, zábradlí
- 124) Schody 182
- 125) Prodejna 183, severovýchodní strana
- 126) Schody do suterénu 071
- 127) Schody do suterénu 071, zárubeň
- 128) Schody do suterénu
- 129) Chodba do suterénu 072
- 130) Chodba do suterénu 072
- 131) Klenba a pas v chodbě do suterénu 172
- 132) Chodba do suterénu 072
- 133) Chodba do suterénu 072, segmentová nika v severovýchodní zdi
- 134) 072, klenuté pole chodby do suterénu
- 135) Chodba do suterénu 072, nika v severozápadní zdi
- 136) Suterénní místnosti 073, severní kout s výsečí nad zazdívkou okna

- 137) Suterénní místnosti 073, zaústění zazděného okna ze suterénu do klenby.
- 138) Suterénní místnost 173, zazděné okno v severním koutě.
- 139) Suterénní místnost 073, zazděné okno v severním koutě
- 140) Suterénní místnost, severní kout se zazděným oknem a vstupem do 072
- 141) Suterénní místnost 073, severovýchodní stěna
- 142) Suterénní místnost 073, severovýchodní stěna
- 143) Suterénní místnost 073, jihovýchodní stěna
- 144) Suterénní místnost 073, východní kout
- 145) Suterénní místnost 073, jižní kout
- 146) Suterénní místnost 073, jihozápadní stěna s prostupem do 074.
- 147) Místnost 073, detail zaklenutí v jižním rohu
- 148) Místnost 073, jihozápadní stěna s čelem klenby
- 149) Suterénní místnost 074, severní kouta vstup do 073
- 150) Místnost 073, západní kout
- 151) Místnost 074, severovýchodní zeď
- 152) Místnost 074, větrací průduch v klenbě
- 153) Suterénní místnost 074, jihovýchodní strana
- 154) Suterénní místnost 074
- 155) Suterénní místnost 074
- 156) Suterénní místnost 074
- 157) Suterénní místnost 074, severozápadní stěna
- 158) Suterén 174
- 159) Suterénní místnost 074
- 160) Suterénní místnost 074
- 161) Suterénní místnost 074, jihozápadní zeď
- 162) Suterénní místnost 074, jihozápadní stěna
- 163) Suterénní místnost 074, jihozápadní stěna
- 164) Suterénní místnost 074, jihozápadní stěna
- 165) Suterénní místnost 074, jihozápadní stěna
- 166) Suterénní místnost 074, jihozápadní stěna
- 167) Suterénní místnost 074, jihozápadní stěna
- 168) Suterénní místnost 074, jihozápadní stěna
- 169) Suterénní místnost 074, jihozápadní stěna
- 170) Suterénní místnost 074, severozápadní strana
- 171) Suterénní místnost 074
- 172) Suterénní místnost 074
- 173) Suterénní místnost 074
- 174) Suterénní místnost 074
- 175) Suterénní místnost 074
- 176) Suterénní místnost 074, jihovýchodní část
- 177) Suterénní místnost 074, vstup do 073, severní bočnice
- 178) Suterénní místnost 074, vstup do 073, jižní bočnice
- 179) Suterénní místnost 074, jihovýchodní část
- 180) Suterénní místnost 074, jihozápadní strana
- 181) Suterénní místnost 074
- 182) Suterénní místnost 074
- 183) Suterénní místnost 074
- 184) Suterénní místnost 074
- 185) Místnost 074, východní kout s přímým záklenkem
- 186) Nálezy ze suterénu, skleněné lékárenské nádoby

- 187) Nález ze suterénu, kamenný překlad barokního původu
- 188) Chodba 271 u schodů
- 189) Zamřížované okno ze schodů do místnosti 273
- 190) Zábradlí schodů 271
- 191) Světlík ve schodišti 271
- 192) Schody 271, severovýchodní zeď se vstupem od pokoje v mezipatře 372
- 193) Schody 271, severovýchodní stěna, práh vstupu do místnosti 372 v mezipatře
- 194) Chodba 272, dveře o275
- 195) Pokoj 273, dveře do chodby 272
- 196) Chodba 272, původní secesní dlažba
- 197) Místnost 273, horní římsa historizujících kachlových kamen,
- 198) Místnost 273, kachlová kamna
- 199) Místnost 273, litinová dvířka kachlových kamen se secesními ornamenty
- 200) Místnost 273, západní kout s kamny
- 201) Místnost 273, severovýchodní stěna s okny
- 202) Místnost 276, jihozápadní stěna s okny
- 203) Místnost 273, dveřní štítek s klikou a klíčovým štítkem na dveřích do chodby
272
- 204) Místnost 274, pant dveří se žaludovými konci
- 205) Místnost 275, dveře do chodby 273
- 206) Místnost 276, dveře do 277
- 207) Místnost 276
- 208) Místnost 276
- 209) Místnost 276, okna na jihozápad
- 210) Místnost 276, severozápadní zeď
- 211) Místnost 277, severovýchodní zeď s otápetovanými dveřmi
- 212) Chodba 181
- 213) Chodba 181, severovýchodní část, zazděný vstup do 280 a zazděný vstup na
zbořený záchod
- 214) Chodba 181, záklenek do prostupu
- 215) Místnost 277, okno na jihozápad
- 216) Místnost 277, detail profilace a kování okna
- 217) Místnost 277, detail deštění špalety
- 218) Místnost 276, dvoukřídlé secesní dveře s klikou typu Elegant
- 219) Protipožární dveře do podkroví
- 220) Komínové těleso, do něž ústí 2 sopouchy
- 221) Podkroví, severovýchodní strana
- 222) Podkroví, severovýchodní strana
- 223) Podkroví
- 224) Podkroví
- 225) Podkroví, zazděné okno
- 226) Podkroví
- 227) Podkroví
- 228) Podkroví
- 229) Nález z podkroví, keramický prvek v secesních formách
- 230) Nález z podkroví, kamnový kachel
- 231) Nález z podkroví, římsový kamnový kachel

Zaměření SOUČASNÉHO STAVU

- 232) Půdorys přízemí, 2018
- 233) Půdorys suterénu, 2018
- 234) Půdorys 2. NP, 2018
- 235) Půdorysu podkroví, 2018

DALŠÍ GRAFICKÁ A OBRAZOVÁ DOKUMENTACE - srovnání

- 236) Půdorys domu čp. 34 jako srovnání nárožního domu
- 237) Caduceus na průčelí domu čp.

XII. GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU

VYHODNOCENÍ STAVEBNÍHO VÝVOJE

- 239) Barevné vyhodnocení přízemí
- 240) Barevné vyhodnocení suterénu
- 241) Památkové hodnocení 2. NP

PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ

- 242) Barevné vyhodnocení přízemí
- 243) Barevné vyhodnocení suterénu
- 244) Památkové hodnocení 2. NP